

§ 1 Anmälan om ersättare

Tredje vice talmannen anmälde att *Ulf Holm* (MP) skulle tjänstgöra som ersättare för *Emma Berginger* (MP) under tiden för hennes ledighet den 10 oktober 2025–10 maj 2026.

§ 2 Anmälan om kompletteringsval

Tredje vice talmannen meddelade att Miljöpartiets partigrupp anmält *Ulf Holm* som suppleant i utrikesutskottet, i försvarsutskottet och i trafikutskottet under *Emma Bergingers* ledighet samt som ledamot i krigsdelegationen.

Tredje vice talmannen förklarade vald *under tiden den 10 oktober 2025–10 maj 2026* till

suppleant i utrikesutskottet
Ulf Holm (MP)

suppleant i försvarsutskottet
Ulf Holm (MP)

suppleant i trafikutskottet
Ulf Holm (MP)

Tredje vice talmannen förklarade vald *från och med den 10 oktober* till

ledamot i krigsdelegationen
Ulf Holm (MP)

§ 3 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Propositioner

2025/26:1

Förslagspunkt 1 till konstitutionsutskottet

Förslagspunkt 2–36 till finansutskottet

Utgiftsområde 1 till konstitutionsutskottet
Utgiftsområde 2 och 25–27 till finansutskottet
Utgiftsområde 3 till skatteutskottet
Utgiftsområde 4 till justitieutskottet
Utgiftsområde 5 och 7 till utrikesutskottet
Utgiftsområde 6 till försvarsutskottet
Utgiftsområde 8 och 10–12 till socialförsäkringsutskottet
Utgiftsområde 9 till socialutskottet
Utgiftsområde 13 och 14 till arbetsmarknadsutskottet
Utgiftsområde 15 och 16 till utbildningsutskottet
Utgiftsområde 17 till kulturutskottet
Utgiftsområde 18 till civilutskottet
Utgiftsområde 19, 21 och 24 till näringsutskottet
Utgiftsområde 20 och 23 till miljö- och jordbruksutskottet
Utgiftsområde 22 till trafikutskottet
Propositionen i övrigt till finansutskottet

2025/26:2 till finansutskottet

*Svar på
interpellationer*

§ 4 Svar på interpellation 2025/26:1 om arbetslösheten bland personer med funktionsnedsättning

Anf. 1 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L):

Fru talman! Serkan Köse har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att minska arbetslösheten bland personer med funktionsnedsättning. Jag vill börja med att tacka ledamoten för en mycket angelägen interpellation.

Att över 30 procent av de långtidsarbetslösa har en funktionsnedsättning är djupt oroande och visar på ett strukturellt utanförskap som kräver riktade insatser från samhällets aktörer.

Regeringen har i Arbetsförmedlingens regleringsbrev för 2025 gett myndigheten flera uppdrag som syftar till att förbättra möjligheterna till arbete eller utbildning för personer med funktionsnedsättning. Ett fortsatt uppdrag har getts avseende förstärkt stöd för att effektivt sammanföra långtidsarbetslösa med arbetsgivare. Arbetsförmedlingen ska med egen personal lokalt och regionalt förstärka detta stöd och öka antalet deltagare i verksamheten, bland annat för att förhindra långa perioder av inaktivitet i ramprogrammen.

Regleringsbrevet innehåller även ett nytt mål för Arbetsförmedlingen: att förbättra matchningen och stödja kompetensförsörjningen på arbetsmarknaden. Detta ska ske genom att öka antalet deltagare i arbetsmarknadsutbildning och arbetsplatsförlagda insatser och antalet personer med lönebidrag. Vidare har Arbetsförmedlingen fått i uppdrag att genomföra särskilda informationsinsatser riktade till arbetsgivare för att öka kännedomen om de stödsatser som finns tillgängliga för personer med funktionsnedsättning i samband med och under en anställning.

Det är också av stor vikt att Arbetsförmedlingen tidigt kan identifiera personer med funktionsnedsättning för att snabbt kunna ge varje arbetsökande det stöd som behövs. Regeringen har därför gett myndigheten i

uppdrag att fortsätta arbetet med att väsentligt korta den tid det igenomsnitt tar att identifiera och registrera funktionsnedsättningar, med särskild prioritet för arbetssökande som varit utan arbete i mer än två år. Dessa insatser är centrala för att skapa vägar in i arbetslivet för personer med olika förutsättningar.

Regeringen har i budgetpropositionen för 2026 föreslagit en förstärkning av det särskilda utbildningsstödet, med huvudsaklig inriktning mot folkhögskolor, i syfte att underlätta utbildning för personer med funktionsnedsättning. Därtill föreslås ett nytt riktat bidrag till folkhögskoleutbildningar för denna målgrupp. Syftet med dessa åtgärder är bland annat att stärka folkhögskolornas kapacitet att möta behoven hos deltagare med varierande stödbehov samt att motverka att utbildningar avvecklas.

I budgetpropositionen för 2026 har regeringen även föreslagit förstärkta medel till fler yrkesutbildningar på gymnasial nivå och inom yrkeshögskolan samt arbetsmarknadsutbildningar.

Sammanfattningsvis krävs ett förstärkt stöd till den arbetssökande, ett effektivt arbete för att identifiera en funktionsnedsättning samt ett aktivt arbetsgivararbete för att underlätta övergången till arbete eller utbildning för personer med funktionsnedsättning.

Anf. 2 SERKAN KÖSE (S):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka statsrådet för svaret. Men jag kan samtidigt konstatera att orden inte matchar verkligheten, fru talman, för medan regeringen talar om uppdrag, regleringsbrev och informationsinsatser sitter människor av kött och blod fast i arbetslöshet år efter år.

I dag har vi över en halv miljon arbetslösa i Sverige. Bland dem finns en särskilt utsatt grupp: personer med funktionsnedsättning som innebär nedsatt arbetsförmåga. Arbetslösheten bland dem, fru talman, är dubbelt så hög som bland övriga. Var tredje långtidsarbetslös tillhör denna grupp. Det handlar om människor som vill bidra men som gång på gång möts av väntan, passivitet och stängda dörrar.

Fru talman! Riksrevisionen har nyligen granskat arbetsmarknadspolitiken för denna grupp i rapporten *Arbetsförmedlingens stöd till personer med funktionsnedsättning*. Slutsatsen är dyster, fru talman: Var tionde människa får vänta mer än tre år på att ens få sin funktionsnedsättning identifierad av Arbetsförmedlingen – tre år i sysslöshet och i väntan på rättsstöd – och i många fall identifieras funktionsnedsättningen inte alls. Även när den väl identifieras är detta ingen garanti för insats. Hälften får inget stöd alls, och bara tre av tio får en insats inom två år. Samtidigt används inte ens de pengar som är avsatta för den här gruppen.

Fru talman! Bakom dessa siffror finns människor som vill arbeta och bidra men som bollas runt i ett system som inte fungerar. Och det är regeringens ansvar att se till att systemet fungerar.

Fru talman! Riksrevisionen pekar på att regeringens styrning inte varit tillräckligt effektiv. Fokus har lagts på detaljer i regleringsbrev men inte på helheten. Resultatet är en arbetsmarknadspolitik som inte är ändamålsenlig för dem som behöver stödet mest.

Fru talman! Orsakerna är tydliga: nedskärningar av Arbetsförmedlingen sedan 2019, då Moderaterna och Kristdemokraterna med stöd av Sverigedemokraterna drev igenom stora neddragningar. Kontor stängdes, per-

sonalstyrkan minskade och arbetsgivarkontakterna försvagades. Detta var resultatet av en medveten politik.

Fru talman! Sedan 2020 har Tidöregeringen fortsatt på samma linje: färre lönebidrag, färre riktade insatser och mindre kapacitet.

Riksrevisionen visar dessutom att det inte bara handlar om lokalkontor och handläggare. Arbetsförmedlingen har tappat avgörande specialkompetens inom myndigheten. Det handlar om psykologer, arbetsterapeuter och socialkonsulenter. SIUS-konsulenter har blivit färre. Även om antalet enligt Riksrevisionen har ökat något är volymerna fortfarande inte tillräckliga, och deras roll har förändrats. Från att tidigare ha gett nära och långsiktigt stöd har de i större utsträckning fått i uppgift att jaga arbetsplatser. Resultatet blir att de som behöver mest stöd får minst.

Fru talman! Detta är inte bara ineffektivt. Det är ovärdigt.

När statsrådet talar om satsningen på folkhögskole- och vuxenutbildning låter det som att stödet har stärkts, men verkligheten är den motsatta. Folkhögskolorna vittnar om nedskärningar, lärartätheten minskar och kurser läggs ned. Sökande får nej. Folkbildningsrådet varnar för att folkhögskolor och studieförbund sammantaget tappar nära 1 miljard i resurser under denna mandatperiod.

Fru talman! Det är inte satsningar – det är neddragningar.

Fru talman! En arbetslinje som lämnar personer med funktionsnedsättning utanför är ingen arbetslinje värd namnet. Det är passivitet, och det är ett svek. Därför vill jag fråga statsrådet: Vilka konkreta åtgärder avser regeringen att vidta här och nu för att människor inte ska behöva vänta i tre år på det stöd de har rätt till?

(Applåder)

Anf. 3 JONATHAN SVENSSON (S):

Fru talman! Jag tackar min kollega Serkan Köse, som lyft upp denna väldigt angelägna fråga.

Samtidigt som det finns förhållandevis många lediga jobb och flera branscher inom både privat och offentlig sektor skriker efter kompetens – de uppger en stor brist på människor att anställa – har vi en halv miljon arbetslösa människor i landet. Av den drygt halva miljonen människor som är arbetslösa har en förhållandevis stor del en funktionsnedsättning. SCB uppskattar att cirka 8 procent av alla människor i arbetsför ålder har en funktionsnedsättning som påverkar deras arbetsförmåga.

Denna grupp har särskilda utmaningar på arbetsmarknaden jämfört med den övriga befolkningen. Exempelvis är gruppen i betydligt mindre utsträckning sysselsatt än befolkningen i övrigt. SCB uppger att så få som 46 procent är sysselsatta. Arbetslösheten här ligger betydligt högre än hos den övriga befolkningen. Enligt SCB är nivåerna så höga som 18 procent. Samtidigt arbetar de i gruppen som faktiskt arbetar överlag färre timmar än vad den övriga befolkningen gör.

Fru talman! När vi har en grupp som under rätt förutsättningar på många goda sätt hade kunnat bidra till vårt samhälle och det samtidigt finns stor kompetensbrist på svensk arbetsmarknad kunde man tänka sig att samhället kraftsamlade sig för att lösa denna utmaning. Man borde ge dessa individer rätt stöd så att de kan ta de arbeten som finns. Det vore gynnsamt både för enskilda individer och för samhällsekonomin i stort.

Tyvärr ser det inte riktigt ut så i dag. I stället ökar arbetslösheten i gruppen samtidigt som den mängd människor som får arbetshjälpmedel i olika former minskar. Vi ser hur Arbetsförmedlingen gång på gång får lämna tillbaka pengar som är ämnade för lönebidragsanställningar. Vi ser att tiden för att få en funktionshinderskod i Arbetsförmedlingens interna system inte alls minskar i den takt som hade behövts.

Jag hade en förhoppning om att regeringen när den i går lade fram sin budgetproposition skulle presentera förslag för att hantera denna utmaning och komma med en partiell lösning på den kompetensförsörjningsproblematik vi har i vårt land.

Fru talman! I sitt svar här i kammaren redogjorde statsrådet precis nyss för flera positiva saker. Framför allt handlade det om olika uppdrag som Arbetsförmedlingen har som ansvar att genomföra. Här uppstår dock ett grundläggande problem. Det är ingen hemlighet att Arbetsförmedlingen som myndighet har genomgått förhållandevis stora förändringar på senare år. Det är heller ingen hemlighet att man har haft det tufft att klara av alla uppdrag.

Myndigheten beskriver till och med själv hur man har svårt att klara av full leverans på sitt uppdrag. Därför har man år efter år äskat mer resurser än vad man har fått från regeringen. Att hoppas på att myndigheten ska klara av ännu mer utan att egentligen ge några större tillskott tycker jag är väl optimistiskt. Det kommer visserligen småpengar i budgeten men inga större tillskott till myndighetens förvaltningsanslag.

Med anledning av detta vill jag ta tillfället i akt och fråga arbetsmarknadsministern om han bedömer att Arbetsförmedlingen har tillräckliga resurser för att stärka arbetet med att pressa tillbaka arbetslösheten i denna grupp.

(Applåder)

Anf. 4 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L):

Fru talman! Jag tackar ledamöterna för deras frågor och engagemang för detta ämne.

Jag ska uppehålla mig vid några av de saker de berör. Jag tänkte säga någonting om identifiering av funktionsnedsatta. Jag tänkte säga någonting om de satsningar som görs på särskilt utbildningsstöd och folkhögskolor, eftersom de nämndes. Jag tänkte även säga någonting om lönebidrag. Vi får se hur långt jag hinner.

Låt mig börja med frågan om identifiering. Redan i budgetpropositionen för 2025 gav regeringen Arbetsförmedlingen ett fortsatt uppdrag att utveckla arbetssätt för en snabbare och mer effektiv identifiering och registrering av sådan funktionsnedsättning som leder till nedsatt arbetsförmåga. Målet är att rätt stöd ska kunna sättas in så tidigt som möjligt i processen, vilket är avgörande för att underlätta övergången till arbete eller utbildning. Jag tror att regeringen delar interpellantens och ledamotens synsätt om detta.

Det här innebär att Arbetsförmedlingen bland annat ska korta den tid det tar att identifiera och registrera funktionsnedsättning samt förbättra samordningen med andra aktörer. Effekten som vi eftersträvar är att arbetssökande får rätt stöd tidigare i processen. Vi vet att det ökar chanserna till etablering på arbetsmarknaden.

I fråga om lönebidrag prioriterar regeringen att satsa brett och kraftfullt på att förbättra möjligheterna till arbete och utbildning för personer med funktionsnedsättning. I budgetpropositionen för 2026 förstärker vi anslagen till både lönebidrag och offentligt skyddad anställning så att fler kan ta del av insatser som gör skillnad.

Vi stärker det särskilda utbildningsstödet och inför ett nytt riktat bidrag till folkhögskolor – jag kommer in på det alldeles strax – för att fler med funktionsnedsättning ska kunna studera på sina egna villkor. Man ska inte glömma att vi samtidigt investerar i fler yrkesutbildningar och arbetsmarknadsutbildningar för att möta arbetsmarknadens behov och ge fler chansen till ett jobb.

Sedan har vi frågan om utbildningsstödet och folkhögskolorna. I budgetpropositionen för 2026 föreslår vi en förstärkning av det särskilda utbildningsstödet, vilket är det utbildningsstöd som Specialpedagogiska skolmyndigheten fördelar. Det fördelas främst till folkhögskolor. Stödet är ett statsbidrag som syftar till att underlätta studier för personer med funktionsnedsättning genom att täcka merkostnader för anpassningar, exempelvis teknisk utrustning, tolkstöd eller särskild kompetensutveckling för personal.

Vi föreslår även ett nytt riktat bidrag kopplat till folkhögskoleutbildning för personer med funktionsnedsättning. Här blir det Folkbildningsrådet som ska fördela medlen utifrån behov i verksamheten, till exempel till folkhögskolor med många deltagare med funktionsnedsättning, eller för att skapa helt nya utbildningsplatser. Syftet är att stärka folkhögskolornas möjligheter att möta behoven hos deltagare med omfattande stödbehov och att motverka att utbildningar försvinner.

Jag vill också säga ett par ord om Riksrevisionen, men jag pausar här och återkommer till frågan.

Anf. 5 SERKAN KÖSE (S):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaren på våra frågor!

Statsrådet talade om regleringsbrev, informationsinsatser och ambitioner. Men människor kan inte leva på regleringsbrev. Man kan inte försörja sig på en ambition. Man behöver ett jobb, ett riktigt stöd här och nu, statsrådet.

Jag såg fram emot att statsrådet skulle kommentera Riksrevisionens rapport, men han tänker göra det i nästa inlägg. Jag ser fram emot att höra vad statsrådet har att säga.

Riksrevisionen är nämligen glasklar, fru talman. Regeringens styrning fungerar inte. Det är väldigt tydligt. Väntetiderna är orimliga, och insatserna når inte fram. De pengar som är avsatta för personer med funktionsnedsättning används inte ens fullt ut. Då hjälper det inte med fina ord i kammaren, fru talman. Verkligheten förändras inte av ett ord eller ett par meningar av statsrådet.

Riksrevisionen kopplar bristerna till organisatoriska förändringar. Man är väldigt hård i sin rapport. Mycket är kopplat till minskad personalstyrka. Och minskad personalstyrka är, som jag nämnde tidigare, fru talman, kopplad till regeringens prioriteringar och budgetar. I budget efter budget har man dragit ned på resurserna, på tiden i aktiv arbetsmarknadspolitik men också på förvaltningsanslaget till myndigheten. Det är effekterna av regeringens politik vi ser och som vi läser om i Riksrevisionens rapport.

Fru talman! Låt oss tala om det mänskliga perspektivet inom kontexten. Bakom varje väntetid finns en människa som vill bidra. Var tionde person inskriven på Arbetsförmedlingen får vänta i över tre år på att få sin funktionsnedsättning identifierad – tre år, statsrådet!

Statsrådet nämnde också folkhögskolor och vuxenutbildning. Men verkligheten är en annan, fru talman. Folkhögskolorna själva vittnar om nedskärningar. Kurserna läggs ned, lärartätheten minskar och sökande får nej. Folkbildningsrådet har varnat för att folkhögskolor och studieförbund sammantaget tappar resurser på nära 1 miljard under den här mandatperioden som en effekt av regeringens budget. Och det är inte satsningar, fru talman, utan det är nedskärningar som är förklädda i vacker retorik.

Konsekvenserna av regeringens politik är att Arbetsförmedlingen tappar viktiga kompetenser. Som jag nämnde handlar det om psykologer, socialkonsulenter, arbetsterapeuter med flera som borde ge människorna rätt stöd, men dessa lämnas nu åt sitt öde. När syokonsulenterna inte räcker till, utan deras roll reduceras till att jaga arbetsplatser i stället för att ge långsiktigt stöd, blir resultatet att de som behöver mest stöd får minst stöd. Det är det som också framkommer i Riksrevisionens rapport.

Fru talman! Arbetslinjen blir tom retorik från regeringens sida om den inte omfattar alla människor.

Alla människor ska få de bästa förutsättningarna för att kunna etablera sig på arbetsmarknaden i dag.

Min fråga till statsrådet är: På vilket sätt menar statsrådet att det stärker arbetslinjen att människor med funktionsnedsättning lämnas i passivitet år efter år efter år samtidigt som regeringen inte ens använder de medel som redan finns?

Jag ser också fram emot att statsrådet kan kommentera Riksrevisionens rapport, för den lämnades under sommaren, fru talman. Vad har statsrådet gjort sedan dess med Riksrevisionens rapport?
(Applåder)

Anf. 6 JONATHAN SVENSSON (S):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret!

Statsrådet berörde frågan kring funktionshinderskoder, alltså identifieringen av funktionsnedsättningar i Arbetsförmedlingens interna system. Det stämmer, precis som statsrådet sa, att Arbetsförmedlingen har fått ett särskilt uppdrag att faktiskt arbeta med att få ned tiderna. Men jag kan ändå konstatera att tiderna för att få en funktionshinderskod fortfarande är på tok för långa.

Det har gått ett tag sedan det uppdraget gavs, och vi har ännu inte kommit till någon tillfredsställande nivå. Om myndigheten inte har de resurser som krävs för att kunna arbeta med det här blir det svårt att komma mycket längre än vad vi har kommit i dag.

Statsrådet nämnde också frågan kring lönebidrag. Det stämmer att det kommer små summor – uppräknings, kan man väl egentligen kalla det – i regeringens budget. Men faktum kvarstår: Arbetsförmedlingen och andra aktörer klarar inte av att använda alla pengar. År efter år lämnar Arbetsförmedlingen tillbaka pengar till statskassan, pengar som hade kunnat användas ute i verksamheten.

Jag menar nog ändå att det fortsatt är på det viset att Arbetsförmedlingen och hela den aktiva arbetsmarknadspolitiken är på tok för svagt resursfattig för att klara av sitt viktiga uppdrag, inte minst när det kommer till människor med funktionsnedsättning. Det är just därför vi socialdemokrater i skuggbudget efter skuggbudget har valt att prioritera annorlunda än vad regeringen har gjort. Vi har lagt mer resurser på den aktiva arbetsmarknadspolitiken, för vi ser att det finns ett stort behov av det, särskilt i de tider med lågkonjunktur som vi nu befinner oss i.

Fru talman! Regeringen och Sverigedemokraterna har misslyckats med att vända utvecklingen på arbetsmarknaden. Vi har 100 000 fler arbetslösa i dag än när regeringen tillträdde. Kompetensbristen inom välfärden och i den privata sektorn har ökat.

Med en annan politik hade en annan verklighet varit möjlig. Jag vill därför fråga arbetsmarknadsministern när regeringen kommer att inse vilka problem som finns på svensk arbetsmarknad, särskilt för människor med funktionsnedsättningar, och faktiskt prestera lösningar på de problemen.

(Applåder)

Anf. 7 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L):

Fru talman! Tack, ledamöterna, för era inlägg och inspel!

Jag tycker ändå att vi ska vara lite noggranna. Jag håller med om att man inte kan leva på ambitioner och uppdrag, som ledamoten Serkan Köse nämnde. Men vi ska inte underskatta hur viktigt det är att vi försöker styra våra myndigheter på bästa sätt. Det jag redogjorde för i mitt förra inlägg var faktiskt också ganska tydliga, konkreta budgetsatsningar.

Det finns en annan sak som jag tycker att vi kan ha i åtanke. Om du slår ihop budgetposterna för folkhögskolor och studieförbund – det är nu två olika anslag – har det sjunkit. Men det har inte sjunkit för folkhögskolor. Låt oss ändå hålla den sanningen.

Vi har inte olika målsättningar i den här frågan. Regeringens målsättning är att fler personer med funktionsnedsättning ska få möjlighet att komma i arbete. Vi följer den utvecklingen noggrant. Vi är beredda att se över stöden framöver, men vi behöver förstås också se till helheten. Vi behöver bygga ett mer inkluderande arbetsliv där ingen lämnas utanför.

Eftersom folkhögskolorna kom på tal vill jag säga att det är en av de viktigaste utbildningsformerna för personer med funktionsnedsättning. Andelen deltagare med funktionsnedsättning ökar. De uppgick 2024 till 44 procent i det som kallas för allmän kurs på folkhögskolorna. Därför har de en avgörande roll för personer med funktionshinder när det gäller att utbilda sig och för att man ska nå målen i funktionshinderspolitiken. Det är också därför regeringen prioriterar folkhögskolor.

Nåväl, Riksrevisionen har kommit med en rapport. De gjorde en granskning av utformningen och genomförandet av arbetsmarknadspolitiken för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Avsikten var att granska om utformningen och genomförandet av arbetsmarknadspolitiken på området är effektiv. Även regeringens styrning på området omfattades av granskningen. Som nämndes tidigare publicerades resultatet i somras, i juni.

Man konstaterar, precis som nämns här, att myndighetens stöd till målgruppen har försämrats över tid. Det handlar om identifiering. Det handlar

om att en allt större del saknar insatser och att skillnaderna är stora mellan grupperna. Därför behöver regeringen styra myndigheten mer långsiktigt och resultatorienterat för att fler i målgruppen ska komma i arbete. Jag vill ändå säga att Arbetsförmedlingen har vidtagit vissa åtgärder för att effektivisera verksamheten, men jag vill också säga att problem kvarstår. Vi ser detta.

Vi kommer i sedvanlig ordning att lämna en skrivelse från regeringen med anledning av granskningsrapporten, och den kommer att lämnas till riksdagen före denna termins avslut. Jag vill förstås avvakta med det exakta innehållet tills vi har arbetat färdigt med den.

Anf. 8 SERKAN KÖSE (S):

Fru talman! Återigen: Tack, statsrådet, för svaret!

Arbetsmarknadsministern! Jag konstaterar att folkhögskolorna själva vittnar om nedskärningar. Kurser läggs ned. Lärartätheten minskar. Och det är nästan 4 000 färre som deltar i allmän kurs jämfört med 2022. Det är alltså inte riktigt som statsrådet påstår.

Vi kan gå tillbaka till rapporten från Riksrevisionen. Det står väldigt tydligt att regeringens styrning inte har varit tillräckligt effektiv. Det vi ser i dag, fru talman, är alltså inget annat än ett svek mot dem som behöver samhället mest.

Jag nämnde människor som vill bidra och arbeta men som har lämnats i åratals i väntan – tre år utan stöd, ibland ännu längre. Och stödet faller, fru talman, för Arbetsförmedlingen har slagits sönder. Jag nämnde att man från 2019 fram till i dag har dragit ned på resurserna till förvaltningsanslag men också till aktiva arbetsmarknadspolitiska insatser. Kontor har lagts ned. Psykologer, socialkonsulenter och arbetsterapeuter har försvunnit från myndigheten. Det är just de yrkesgrupper, fru talman, som är avgörande för att identifiera funktionsnedsättningar och ge rätt hjälp.

Riksrevisionen kritiserar regeringen. Funktionsrätt Sverige kräver handling. Ändå möts människor av passivitet, väntetider och stängda dörrar. Det är inte värdigt, fru talman. Det är inte en arbetslinje. Det är en politisk skandal.

Här går skiljelinjen i svensk politik, fru talman. Högern ser människor som kostnader. Vi socialdemokrater ser människor som tillgångar. Högern river ned. Vi bygger upp varje gång efter högern.

Min fråga till statsrådet är: Vad avser arbetsmarknadsministern att göra här och nu, med Riksrevisionens rapport som underlag, för de människor som väntat i åratals på att komma in på arbetsmarknaden och göra rätt för sig? Vilka insatser och vilka åtgärder är det? I stället för att man senare kommer med någon typ av skrivning till riksdagen vill jag och riksdagen – alla – veta här och nu. Vi har Riksrevisionens rapport. Vad avser regeringen att göra?

Tack för debatten!

Anf. 9 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L):

Fru talman! Jag vill återigen tacka ledamoten för engagemanget, som jag tror att vi delar till 100 procent.

Vi har samma bild av de problem som funktionsnedsatta med nedsatt arbetsförmåga har på arbetsmarknaden i Sverige. Det finns data om vad

som fungerar okej och vad som fungerar sämre. Som jag sa tidigare kommer vi att följa den här frågan.

Jag vill ändå trycka på att vi redan förra året avsatte resurser för att fler personer med funktionsnedsättning och andra som står långt från arbetsmarknaden skulle få just individanpassat stöd med en tätare kontakt med arbetsförmedlare och bättre samordning med andra aktörer. Arbetsförmedlingen är på rätt väg i många frågor, men det finns såklart mer att göra.

Rörande Riksrevisionens rapport tror jag inte att det kommer som någon överraskning för ledamoten att jag givetvis inte kan berätta vad som kommer att stå i den skrivelse som regeringen kommer att lämna till riksdagen innan den är skriven. Det vore lite konstigt. Vi ber att få återkomma i den frågan.

Men jag tackar för den här diskussionen, och jag tackar för engagemanget, som vi delar.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 5 Svar på interpellationerna 2025/26:2, 4, 5 och 7 om arbetslösheten

Anf. 10 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L):

Fru talman! Jonathan Svensson har frågat mig vilka åtgärder jag och regeringen avser att vidta för att pressa tillbaka ungdomsarbetslösheten. Serkan Köse har frågat mig vilka initiativ jag avser att ta, inom mitt ansvarsområde, för att fler unga ska få arbete eller utbildning och vilka åtgärder jag avser att vidta för att bryta arbetslösheten i Sverige. Adrian Magnusson har frågat mig vilka åtgärder jag och regeringen vidtar för att stärka arbetsmarknaden i Skåne och sänka arbetslösheten samt om jag och regeringen är beredda att vidta särskilda och riktade åtgärder för att stötta de skånska kommuner som drabbats allra hårdast av den stigande arbetslösheten.

Jag vill börja med att tacka för interpellationerna.

Ett arbete är inte enbart av betydelse för varje människas ekonomi. För de flesta människor innebär värdet i ett arbete att bidra till samhället och att ha tillgång till socialt umgänge och ett sammanhang. Arbetslösheten i Sverige är hög och har varit det i många år. En del av arbetslösheten bedöms vara konjunkturell, men den höga arbetslösheten har framför allt strukturella orsaker. Det är svårt för människor med kort utbildning och bristande kunskaper i svenska språket att få ett arbete.

När efterfrågan i ekonomin är låg ökar vanligtvis arbetslösheten och ekonomin sägs vara i en lågkonjunktur. I budgetpropositionen för 2026 framgår att regeringen bedömer att den konjunkturella arbetslösheten utgör cirka 1 procentenhet av den totala arbetslösheten. För en öppen ekonomi som den svenska är även efterfrågan i vår omvärld viktig, vilket snabbt kan få genomslag på företagets och hushållens syn på de ekonomiska utsikterna.

Sveriges höga arbetslöshet beror framför allt på strukturella faktorer. En stor andel av de arbetslösa har begränsade färdigheter och står långt ifrån arbetsmarknaden. Runt 70 procent, eller cirka 250 000 personer, av de inskrivna arbetslösa på Arbetsförmedlingen tillhör någon av grupperna

med svag konkurrensförmåga på arbetsmarknaden, vilka i genomsnitt löper större risk för längre tider utan arbete.

Det finns stora skillnader i arbetslöshet mellan olika utbildningsnivåer. Arbetslösheten bland personer utan gymnasieutbildning är ungefär fem gånger så hög som bland personer med eftergymnasial utbildning. Var tredje inskriven arbetslös på Arbetsförmedlingen saknar gymnasieutbildning. Det är framför allt gruppen utomeuropeiskt födda som har kort utbildning. Det gör det svårt att få jobb i Sverige, där det ofta krävs minst gymnasieutbildning för att komma in på arbetsmarknaden.

Regeringen har vidtagit ett flertal åtgärder för minskad arbetslöshet. Ett förstärkt jobbskatteavdrag är infört, och arbetslöshetsförsäkringen reformeras så att den blir en tydligare omställningsförsäkring som stärker arbetslinjen och minskar risken för fusk och fel.

En stor andel av de arbetslösa har kort eller ingen utbildning samtidigt som det finns branscher där det råder brist på personal. Under 2025 har satsningar gjorts på fler platser inom både yrkesvux och yrkeshögskolan. I budgetpropositionen för 2026 föreslår regeringen ytterligare satsningar på yrkesutbildning för vuxna som bland annat innebär en förstärkning och förlängning av pilotverksamheten med Nationell yrkesutbildning till 2028. Det innefattar även en intensifierad utbyggnad av yrkeshögskolan där det utöver den planerade utbyggnaden för 2026 tillkommer ytterligare 180 miljoner kronor, inklusive studiemedel under 2026. Regeringen beräknar därtill ytterligare 360 miljoner kronor för 2027 och 590 miljoner kronor årligen från och med 2028, inklusive studiemedel till yrkeshögskoleutbildning. Regeringen avser även att göra förändringar i statsbidraget för regionalt yrkesvux för att göra det mer långsiktigt, ändamålsenligt och flexibelt. Förändringarna syftar bland annat till att öka nyttjandegraden av statsbidraget och få fler faktiskt genomförda utbildningar, öka andelen dyra utbildningar inom investeringstunga områden och bibehålla kvaliteten i utbildningarna.

Subventionsgraden för rotavdraget har tillfälligt höjts under perioden 12 maj–31 december 2025, från 30 procent till 50 procent. Det syftar till att stötta byggbranschen i det nuvarande konjunkturläget.

Under nuvarande lågkonjunktur har sysselsättningsgraden minskat mer för unga än för övriga åldersgrupper, och den största minskningen av antal sysselsatta har skett inom handel och företagstjänster där många unga arbetar. För att stötta ungas möjligheter på arbetsmarknaden och samtidigt underlätta för företag som anställer unga att behålla och nyanställa personal aviserar därför regeringen i budgetpropositionen för 2026 att det bör införas en tillfällig nedsättning av det samlade uttaget av arbetsgivaravgifter och allmän löneavgift på ersättning till personer som vid årets ingång har fyllt 18 men inte 23 år. Nedsättningen innebär att endast ålderspensionsavgiften och hälften av de övriga avgifterna ska betalas på ersättning upp till 25 000 kronor per kalendermånad. Nedsättningen föreslås träda i kraft den 1 april 2026 och tillämpas på ersättning som ges ut under perioden den 1 april 2026 till och med den 30 september 2027.

Under 2025 satsar regeringen 250 miljoner kronor på sommarjobb och jobb för unga i kommuner med hög arbetslöshet. Det är en ökning med 100 miljoner kronor sedan 2024. Bedömningen är att 15 000 unga i landet ska kunna få ett jobb genom satsningen.

Regeringen har även tagit initiativ till att sänka kostnaderna för småföretag att anställa genom att förbättra det så kallade växa-stödet. Växa-stödet är en tidsbegränsad nedsättning av arbetsgivaravgifterna som ges till företag och företagare som anställer för första gången.

Regeringen kommer att fortsätta följa utvecklingen noggrant.

Anf. 11 JONATHAN SVENSSON (S):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret som han precis redogjorde för här.

Det är 100 000 fler arbetslösa människor i det här landet, en tillväxtprognos i EU:s absoluta bottenliga och en verklighet där nästan var fjärde ung människa saknar ett arbete att gå till, vilket är bland de högsta siffrorna i Europa. Detta, mina vänner, är resultatet av tre år med den här regeringen och Sverigedemokraterna vid rodret – tre år av bristande tillväxtpolitik och en bristande och ständigt bortprioriterad aktiv arbetsmarknadspolitik.

Den här utvecklingen för förstås med sig stora konsekvenser, men en av de grupper som enligt min mening drabbas allra hårdast är alla de unga som i dag saknar ett arbete att gå till. Under de senaste åren har den här gruppen växt markant. Det är en siffra som har ökat väldigt kraftigt: Nästan var fjärde ung människa saknar ett arbete att gå till, vilket är en kraftig ökning under ledning av de tre arbetsmarknadsministrar som vi har haft sedan valet 2022.

Unga människor tenderar att vara de som tar den första och ofta hårdaste smällen när konjunkturen vänder nedåt och arbetslöshetsstatistiken uppåt. Att så pass många unga som 25 procent saknar ett arbete att gå till kommer givetvis att föra med sig stora konsekvenser för både samhälle och individer.

För samhället handlar det om att människor riskerar att slås ut, att vi går miste om skatteintäkter och att vi inte klarar av att täppa till den kompetensbrist som finns på svensk arbetsmarknad. För individen handlar det om möjligheten till en självständig försörjning, känslan av att kunna bidra till vårt gemensamma samhälle genom sitt arbete men också behovet av ett sammanhang i vardagen.

För unga människor är situationen ofta lite extra speciell. Man kanske har fått sitt första arbete, så blir man uppsagd och har ännu inte kvalificerat sig för a-kassa. Det är inte helt ovanligt. Man kanske har tecknat avtal på sin första hyreslägenhet men blir nu av med möjligheten att finansiera hyran. Saknar man andra skyddsnet kan man ligga riktigt illa till.

Jag tycker att det går att konstatera att det finns goda argument för att vi borde kraftsamla politiskt för att hantera den här krisen och pressa tillbaka arbetslösheten och ungdomsarbetslösheten.

Fru talman! I sitt svar lyfter arbetsmarknadsministern flera åtgärder som regeringen har valt att gå vidare med. Flera av dessa är givetvis vällovliga och viktiga, men det som ministern väljer att lyfta fram allra först när han kommer till vilka åtgärder man genomför är att ”regeringen har vidtagit ett flertal åtgärder för minskad arbetslöshet. Ett förstärkt jobbskatteavdrag är infört, och arbetslöshetsförsäkringen reformeras”.

Jag förutsätter att eftersom beskrivningen av ett förstärkt jobbskatteavdrag kommer allra först är det den starkaste insats man har för att tackla ungdomsarbetslösheten. Den prioriteringen ställer vi socialdemokrater oss något kritiska till. Absolut ska det löna sig att arbeta. Det tror jag att vi är

rörande överens om i kammaren. Men det gör det också överlag i Sverige i dag; det lönar sig att arbeta. Men att någon enstaka hundralapp i sänkt skatt för en ungdom som är arbetslös och sedan går in i arbete på något magiskt sätt skulle börja pressa tillbaka ungdomsarbetslösheten ställer jag mig starkt frågande till.

Vi talar om en grupp där det kan finnas många bakomliggande orsaker. Man kanske har ett skolmisslyckande. Man kanske är hemmasittare på grund av psykisk eller annan ohälsa. Då tror jag inte att ett extra jobbskatteavdrag är lösningen som får en ut i arbetslivet. Jag vill därför fråga arbetsmarknadsministern om regeringens mest prioriterade åtgärd för att pressa tillbaka ungdomsarbetslösheten. Är det ett förstärkt jobbskatteavdrag, eller har jag helt enkelt misstagit mig? Då får statsrådet gärna rätta mig på den punkten.

(Applåder)

Anf. 12 SERKAN KÖSE (S):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret!

Vi debatterar i dag arbetslösheten. Sverige befinner sig i massarbetslöshet. Över en halv miljon människor står utan jobb. Sedan valet har över 100 000 fler människor blivit arbetslösa. Arbetslösheten har ökat i 16 av 21 län, och Sverige har nu den tredje högsta arbetslösheten i hela EU.

Fru talman! Varslen fortsätter att hagla. Senast varslade Scania 750 tjänster i Södertälje. Konkursstatistiken visar på rekordhög nivåer. Bara under 2024 gick över 10 000 aktiebolag i konkurs. Svenskt Näringsliv talar om tolv kvartal i rad av svag konjunktur. Det är den längsta nedgången i modern tid. LO konstaterar att regeringens politik straffar arbetare. TCO pekar på kortsiktiga skattesänkningar i stället för långsiktiga satsningar på välfärd och jobb.

Fru talman! Kritiken mot regeringens passiva arbetsmarknadspolitik är alltså omfattande, inte minst från parterna på svensk arbetsmarknad. Därför hade jag hoppats att regeringen skulle vara betydligt mer aktiv och presentera reformer för att bekämpa massarbetslösheten. I stället möts vi av en tom propositionslista från Arbetsmarknadsdepartementet. Det enda regeringen levererar detta och nästa år är två skrivelser och ett EU-direktiv om lönetransparens, mitt i den största arbetslöshetskrisen på över ett decennium.

Fru talman! Det är inte nog med det. Vi har nu den tredje liberala arbetsmarknadsministern på tre år, men fortfarande ingen politik värd namnet. Man orkar byta statsråd, men inte kurs. Resultatet efter tre år med SD-regeringen är en tom verktygslåda, en handlingsförlamad regering och en arbetslöshet som biter sig fast.

Fru talman! Statsrådet talar gärna om strukturella problem, men det håller inte. Regeringen har själv förvärrat läget. Man har skurit ned på vuxenutbildningen, folkhögskolorna och komvux och därmed monterat ned de verktyg som krävs för att människor ska kunna ta sig vidare. Mitt i denna kris står ungdomarna. Deras generation borde mötas av möjligheter men möts nu av stängda dörrar.

Ungdomsarbetslösheten i Sverige har passerat 20 procent. Det är den högsta nivån på över tio år. Var femte ung människa i det här landet står med andra ord utan jobb. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor visar att 130 000 unga varken arbetar eller studerar. Detta är inte

bara siffror, fru talman, utan det är en hel generation som riskerar att fastna i hopplöshet.

Fru talman! Vad gör då SD-regeringen åt detta? Jo, mitt i denna kris väljer man gång på gång att bestraffa unga människor. Först tog man bort den avgiftsfria tandvården för alla över 19 år, vilket betyder att många unga får betala tusenlappar för vård som tidigare var gratis. Sedan röstade man nej till vårt förslag om att gymnasieelever ska få CSN-utbetalningar under sommaren. Det hade gett unga trygghet och möjlighet att klara sin ekonomi, men regeringen valde att säga nej.

Fru talman! När vi föreslog gratis kollektivtrafik för unga på kvällar, helger och lov för att fler ska kunna ta sig till jobb, praktik och utbildning valde regeringen att inte agera alls.

I går, fru talman, presenterade regeringen – Tidöpartierna – sin budget för nästa år. I den finns fortfarande ingenting riktat mot ungdomsarbetslösheten. I stället möts vi av ett förstärkt jobbskatteavdrag, som inte hjälper en enda arbetslös ungdom, och ett rotavdrag för villaägare – inte för 20-åringar som söker sitt första jobb. Sänkta arbetsgivaravgifter kommer först 2026. Samtidigt skär regeringen ned på komvux, vuxenutbildningen och folkhögskolorna, som är just de steg unga behöver för att ta sig vidare.

Min fråga till arbetsmarknadsministern är väldigt enkel: Hur kan regeringen mitt i denna jobbkris lägga fram en budget och en propositionslista som i praktiken saknar jobbskapande reformer och vägra se verkligheten på svensk arbetsmarknad här och nu?

(Applåder)

Anf. 13 ADRIAN MAGNUSSON (S):

Fru talman! Tack till arbetsmarknadsministern för svaret på interpellationerna, som utvecklat sig till en allmän debatt om arbetslösheten med tanke på sammanslagningen av ämnen som nu ska avhandlas under den stund vi har tillsammans i kammaren!

Jag ställde interpellationen gällande arbetslösheten i mitt hemlän. Om det inte framgår av min dialekt gäller det alltså Skåne. Jag frågade om det fanns några särskilda konkreta förslag riktade till just den skånska arbetsmarknaden. Man skulle kunna formulera det som en fråga om regeringen har något regionalt tänk i sin arbetsmarknadspolitik. Utifrån svaret här i kammaren i dag bedömer jag att så inte är fallet. Det är samma gamla politik som körts de senaste tre åren.

Situationen i Skåne vad gäller arbetsmarknaden är särskilt svår. Arbetslösheten i Skåne är högst i landet, och dessutom finns där några av landets kommuner med högst arbetslöshet. Jag kan nämna några: Perstorp, Landskrona, Burlöv, Helsingborg och Östra Göinge. Jag skulle kunna fortsätta ännu längre. Det som är tydligt är att den skånska arbetsmarknaden har bekymmer med en öppen arbetslöshet på 9,2 procent.

Fru talman! Jag har under min tid som riksdagsledamot besökt en hel del av de här kommunerna. Något som påtalas är problemen med social dumpning. Det är ett problem som regeringen verkar tycka inte finns, mot bakgrund av att man under inledningen av mandatperioden lade ned utredningar om hur social dumpning skulle motverkas.

Fru talman! Det som också saknas är en närvarande stat, exempelvis i Perstorp, som är kommunen med allra högst arbetslöshet i hela landet. Där är Arbetsförmedlingen och staten frånvarande. Skylten på Arbetsförmedlingens kontor har sedan länge plockats ned. Kommunen har tvingats till egna insatser för att få folk i arbete. Insatserna som görs i Perstorps kommun är bra och viktiga. Inte sällan får folk arbete utifrån de reformerna. Men de görs utan de insatser som till exempel Arbetsförmedlingen bidrog med. Arbetsförmedlingens lokalkännedom har tagit skada av den politik som bedrivs.

Fru talman! Här i kammaren gavs nu inga svar på hur arbetsmarknadspolitikerna ska regionaliseras. Ska det arbetas med riktade insatser mot de skånska kommuner som har bland den högsta arbetslösheten i landet? Svaret är nej, åtminstone utifrån det ministern sagt hittills. Det sägs inte heller ett ord om det möjliga samarbetet med Danmark. Man skulle kunna få människor att arbeta i Danmark, ett land som har arbetskraftsbrist i många sektorer men där olika gränshinder gör det svårt för människor att pendla över Öresund. I stället får vi i dag besked om skattesänkningar och att en reformerad a-kassa ska få fler i arbete. Det är väldigt allmänna reformer som drivits av regeringen sedan den tillträdde för tre år sedan.

Fru talman! Det svar som lämnades i kammaren i dag är alltså ett besked om mer av samma som tidigare, sådant som redan har gjorts och som uppenbarligen inte har fungerat. Sveriges tillväxt är i Europas bottenliga. Den skånska arbetslösheten har fortsatt att stiga under hela den här mandatperioden.

Att göra samma sak om och om igen och förvänta sig andra resultat brukar kallas galenskap. Jag vill inte påstå att detta är galenskap. Det vore att gå något för långt, tycker jag. Men jag vill påstå att det är ideologisk förblindning. Det finns en övertro på att skattesänkningar – inte sällan för de allra rikaste – ska leda till arbeten längre ned i kedjan. Det kallas trickle down-teorin eller hästskitsteorin. Det har testats sedan Ronald Reagans tid på 1980-talet. Det har aldrig någonsin fungerat.

Fru talman! Jag vill ge statsrådet ytterligare en chans att svara på de frågor jag har ställt, för nog måste han ha borgerliga kollegor söder om Hallandsåsen som ställer sig de här frågorna? Hur ser regeringens arbetsmarknadspolitik ut för Skåne och andra delar av landet? Är det samma förslag som kommer att köras om och om igen?

(Applåder)

Anf. 14 SOFIA AMLOH (S):

Fru talman! Åsa, 55 år, är arbetslös. Hennes sista hopp är en anställning på Samhall, men kön dit är för lång. I fem år har Åsa saknat ett arbete. Hon är övertygad om att åldern spelar in: "För varje nej blir det allt svårare att spanna bågen." Åsa beskriver arbetslösheten: "Man blir en andrasortering som ingen vill ha."

Kristina, 28 år, är också arbetslös: "Min man fick en bukett blommor från jobbet som grattis till faderskapet. Jag fick ett varselbesked. Mejlet kom bara några dagar efter förlossningen. Det var arbetsbrist. Det hände i april förra året. Sommaren innan hade jag äntligen fått en fast anställning. Det var något jag hade strävat efter. Jag hade visat framfötterna i flera års tid som praktikant och lärling." Kristina berättar att man faktiskt inte känner sig som vuxen när man går arbetslös.

Filip, 35 år, är också arbetslös. Han har varit arbetslös av och till i sex år: ”Det är deprimerande. Ibland känns det som att ljuset inom mig håller på att slockna. Nu börjar vi vänja oss vid tanken på att vi aldrig kommer att kunna skapa en familj. Jag tynar långsamt bort.”

Detta är beskrivningen av många tusentals arbetslösa som inte vill något annat än att ha ett arbete. De beskriver verkligen en fruktansvärd situation – vad arbetslösheten gör med oss människor. Det här är inte den enskildes problem. Det är ett kollektivt problem. I det här fallet är det ett kollektivt misslyckande när vi har denna skyhöga arbetslöshet.

Fru talman! För två år sedan stod jag en fredagskväll i en föreningslokal i Skärholmen. Den var till brädden fylld med kvinnor – kvinnor i alla åldrar med gedigna utbildningar från världens alla hörn. Alla hade de lärt sig svenska snabbt, den ena på kortare tid än den andra. Alla ville inget hellre än att få ett arbete. De hade gjort allt de kunde komma på, allt som stod i deras makt och mer därtill. De hade gjort mer än vad som krävs av dem, men ändå hade de inget arbete.

Ministerns svar till de tusentals människor som inget hellre vill ha än ett arbete är: Ni behöver få det tuffare. Ni behöver bli ännu fattigare för att ni ska få ett jobb.

Detta är inget annat än klassisk borgerlig politik. Vi såg det under alliansregeringen med Fredrik Reinfeldt. Arbetslösheten steg då, liksom den gör nu. Det är samma sak.

Fru talman! Det är tre förlorade år. Man har helt gett upp om arbetslösheten. Jag tror inte att regeringen själv tror på att det går att få ned den. Jag tvivlar på att man ens har en sådan ambition.

Sverige behöver nu en regering som gör upp med arbetslösheten, en regering som vill använda alla till buds stående medel för att trycka tillbaka den, för tillväxten, för ekonomin och för varje människa där ute som förtjänar att komma till sin rätt, bli behövd och kunna fortsätta leva sitt liv – för Åsa, Kristina, Filip och många andra som förtjänar att finnas på svensk arbetsmarknad.

(Applåder)

Anf. 15 JOHANNA HARALDSSON (S):

Fru talman! Som flera av mina kollegor redan har påpekat står i dag över en halv miljon människor i Sverige utan arbete. Arbetslösheten är bland de högsta i Europa, och den biter sig fast på en hög nivå så länge åtgärder inte kommer på plats. Arbetslöshet slår inte bara mot individen, mot framtidstro, hälsa och möjligheten att försörja sig själv. Den slår också mot hela samhället. Den hotar tillväxten och vår gemensamma välfärd.

Vi vet vilka som har svårast att få jobb: människor utan gymnasieutbildning, människor som saknar språket och människor som inte har någon arbetslivserfarenhet. Ministern säger själv att 70 procent av de arbetslösa tillhör gruppen med svag konkurrenskraft. Men det handlar inte om människor som inte vill arbeta. Det handlar om människor som saknar rätt verktyg för att kunna ta ett jobb.

Just därför behöver vi en aktiv arbetsmarknadspolitik med en bredd av insatser, insatser som kan ta folk steg för steg närmare ett eget arbete och egen försörjning. Vi vet att investeringar i människor fungerar. Det är precis detta som exempelvis Finanspolitiska rådet har lyft fram. Man vill ha

satsningar på yrkesutbildning, subventionerade anställningar och bättre matchning.

Men när vi tittar på regeringens politik ser vi att det inte är där som tyngdpunkten ligger. I stället är det mycket av samma ineffektiva högerpolitik som vi känner igen. Det är ännu ett jobbskatteavdrag. Jag har tappat räkningen på vilket i ordningen. Det är återinförda sänkta arbetsgivaravgifter för unga, en reform som man själv tidigare varit med och avskaffat just för att den inte har den effekt på ungdomsarbetslösheten som man önskat. Utvärderingar har gång på gång visat att åtgärden är dyr och har mycket begränsad effekt.

Så har vi bidragstaket, som regeringen lyfter som ett viktigt svar på arbetslösheten. Det berör bara ett antal tusen hushåll samtidigt som över en halv miljon människor är arbetslösa. Det är helt enkelt inte där lösningen ligger.

Det regeringens politik däremot kommer att leda till – det säger alla experter – är ökad barnfattigdom. Att pressa redan utsatta familjer hårdare gör inte att fler arbetsgivare anställer.

Samtidigt har regeringen minskat resurserna till Arbetsförmedlingen och till aktiva insatser. Man har minskat stödet för dem som står allra längst ifrån arbetsmarknaden. Färre får tillgång till det stöd som de behöver för att komma i arbete trots att arbetslösheten är skyhögt.

Nu försämras också a-kassan. Den brantare avtrappning som regeringen nu inför drabbar särskilt dem med lägre inkomster utan att fler på grund av den skarpare avtrappningen kommer att komma i jobb.

Ministern talar om att det är viktigt att satsa på utbildning. Och det är ju sant, men sanningen är den att Tidöregeringen inte satsar mer på utbildning än vad vi socialdemokrater gjorde i regeringsställning. Man har fortfarande inte lyckats komma upp i samma nivå på antalet utbildningsplatser. Färre deltar i dag i utbildning än vad fallet var för tre år sedan.

Om regeringen nu menar allvar med att bryta arbetslösheten och få fler jobb, varför väljer man då att lägga mångmiljardbelopp på skattesänkningar? Varför lägger man tid och energi på en bidragsreform som riskerar att öka barnfattigdomen i stället för att bygga ut den aktiva arbetsmarknadspolitiken, något som vi faktiskt har erfarenhet av att det fungerar?
(Applåder)

Anf. 16 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L):

Fru talman! Tack, ledamöterna, för denna diskussion! Regeringens plan för att knäcka arbetslösheten och utanförskapet består sammanfattningsvis av tre delar.

Den första delen är utbildning som leder till jobb. Vi är helt pragmatiska när det gäller vilken typ av utbildning det ska vara. Det kan vara arbetsmarknadsutbildning, yrkesvux eller yrkeshögskola. Folkhögskolor har vi pratat om tidigare.

Det finns ungefär 150 000 utbildningsplatser i dag. Vi har gjort historiska satsningar på detta. Utbildningar som leder till jobb är det allra viktigaste.

Den andra delen, som det inte går att komma ifrån, är att det måste löna sig att arbeta. Ju mer det lönar sig att arbeta jämfört med att leva på ersättningar och bidrag, desto större är drivkrafterna att arbeta. Vi har en ganska enkel princip: Det ska aldrig löna sig bättre att leva på bidrag än att leva

på lönearbete. Det skulle vara intressant att höra om någon av ledamöterna eller Socialdemokraterna som parti har en annan uppfattning här.

Den tredje delen i planen för att knäcka arbetslösheten handlar om att vi måste ha en väldigt stram asylinvandring under överskådlig tid. Hälften av alla arbetslösa är utrikes födda, och två tredjedelar av de långtidsarbetslösa är utrikes födda. Många av de 70 procent som har svag koppling till arbetsmarknaden har det för att de saknar formell utbildning, språkkunskaper eller andra egenskaper och färdigheter som lever upp till de krav som arbetsgivare i såväl företag som offentlig verksamhet ställer.

Det skulle vara intressant att höra hur ledamöterna ställer sig till att vi ska ha stram asylinvandring under överskådlig tid.

Det framförs kritik mot jobbskatteavdraget. Då blir min fråga: Kommer Socialdemokraterna att höja skatten för dem som arbetar? Det vore intressant att höra. Jag har inte upplevt att det finns någon kritik mot just denna del av budgetpropositionen, men om det finns sådan kritik och Socialdemokraterna i sin budgetmotion kommer att höja skatten för dem som arbetar vore det ett intressant besked att få här i dag.

Vi behöver knäcka arbetslösheten, utanförskapet och bidragsberoendet. Jag är orolig för att vänsterpartierna i Sverige blundar för hur farligt bidragsberoende är. Vi måste göra allt vi kan för att fler barn ska se sina föräldrar gå till ett arbete på morgonen. Den stora kostnaden för bidragsberoende, arbetslöshet och utanförskap bärs inte av staten och kommunerna utan av de barn och familjer som lever i den situation det innebär att inte ha pengar och inte vara efterfrågad.

Anf. 17 JONATHAN SVENSSON (S):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret.

I dag är vi ett antal socialdemokratiska ledamöter som har valt att interpellera arbetsmarknadsministern eftersom vi är oroliga över det faktum att en halv miljon människor i vårt land saknar ett arbete att gå till.

Statsrådet lägger ungefär hälften av den tid han har att svara på våra frågor på att säga att det ska löna sig att arbeta. Ja, vi är överens om att det ska löna sig att arbeta. Men statsrådet lägger också hälften av sin tid på att beskriva hur det inte lönar sig att arbeta och målar upp en bild av att den här halva miljonen människor plockar ut en massa bidrag som är högre än en lön.

Men sådan är inte verkligheten. Den bidragsreform regeringen går fram med berör en ytterst liten grupp i vårt samhälle, och dagens diskussion handlar om en halv miljon människor. Det är människor som har varit arbetslösa i många år, kanske för att de saknar språkkunskaper och kompetens. Men det är också byggnadsarbetare och nytutexaminerade akademiker, och jag tror inte att de nytutexaminerade akademikerna lever på bidrag som är högre än vad lönen för ett arbete hade varit. Detta ska vi vara tydliga med. Vi har inte en halv miljon arbetslösa som plockar ut mer i bidrag än vad de skulle ha haft i lön.

(Applåder)

Fru talman! Ytterligare en åtgärd statsrådet valde att lyfta fram i sitt inledande svar var årets satsning med 250 miljoner på sommar- och extrajobb för ungdomar i kommuner med hög arbetslöshet. Det var en vällovlig och positiv insats som gav unga möjlighet att testa att arbeta på sommaren. Det bidrog förhoppningsvis till en bra sysselsättning för många under

sommaren. Det statsrådet inte säger i sitt svar är att detta redan är genomfört. Pengarna lades ju i år. Men mig veterligen är sommaren nu över och dessa jobb borta.

I går landade regeringens budgetproposition på riksdagens bord. Jag ska ärligt erkänna att jag inte har läst alla delar av den, men mig veterligen ligger det inga 250 miljoner i den på satsningar på sommar- och extrajobb för unga människor. Det är alltså ovisst om sommarens satsning fortsätter nästa år. Det får vi kanske se längre fram. Men eftersom statsrådet pratar så varmt om denna satsning frågar jag mig varför den inte finns med i budgetpropositionen – om det nu är en bra insats för att unga ska få arbetslivserfarenhet.

Låt oss komma ihåg att den budget regeringen lade på riksdagens bord i går är rekordstor. Reformutrymmet är på 80 miljarder, enligt finansministerns och regeringens bedömning. Vi kan sätta det lite i proportion: 250 miljoner på sommarjobb för unga respektive 80 miljarder i reformutrymme. Det är ganska stor skillnad mellan dessa summor.

Varför finns denna satsning inte med i regeringens budget? Kan det vara så att man lagt den absolut största biten av kakan på att sänka skatten? Man får göra den prioriteringen om man önskar det; det är givetvis tillåtet.

Låt mig ställa en fråga till arbetsmarknadsministern: Hur kommer det sig att regeringen i den budgetproposition som landade på riksdagens bord i går väljer att prioritera bort pengar som redan finns till ungas sommar- och extrajobb?

(Applåder)

Anf. 18 SERKAN KÖSE (S):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret även om hälften av tiden användes till att attackera socialdemokratin och ställa frågor till oss. Men det är vi som är här för att ställa frågor till statsrådet och få svar när det gäller den massarbetslöshet vi har i vårt land. Den borde bekymra statsrådet mer än en diskussion om stram migrations- och asylpolitik, för där är vi överens.

Jag vill ändå ställa en fråga om arbetskraftsinvandringen: Tycker statsrådet fortfarande att vi inte ska ha en arbetsmarknadsprövning när det gäller arbetskraftsinvandring? Allt tyder ju på att arbetskraftsinvandringen påverkar både jobb och villkor på svensk arbetsmarknad. Detta kan statsrådet svara på i sitt nästa inlägg.

Statsrådet pekar också på resurserna till arbetsmarknadspolitiken: 100 miljoner till Arbetsförmedlingen. Fackförbundet ST tycker att det är bra att Arbetsförmedlingen får mer pengar, och det tycker jag också. Men det fyller inte resursbehoven, och Arbetsförmedlingen kräver mer pengar för att man ska klara av sitt uppdrag. Pengarna kommer inte att räcka till för att hantera en halv miljon arbetslösa och en växande ungdomsarbetslöshet. Dessutom har vi 130 000 unga människor som inte finns i något system.

Statsrådet var inne på utbildningsinsatser, men det statsrådet säger stämmer inte. Först var det minus 1 miljard. Sedan har regeringen skjutit till pengar under resans gång och fyllt på, men det är fortfarande inte på samma nivå som när vi hade makten. Som jag nämnde tidigare är det 4 000 färre platser på allmän kurs på folkhögskolorna sedan 2022. Det stämmer inte heller att man har satsat på folkhögskolor, vuxenutbildning eller kom-

*Svar på
interpellationer*

vux. Jag nämnde också att Forskningsrådet har varnat för dessa nedskärningar inom vuxenutbildningen.

Fru talman! I denna typ av kriser krävs det en handlingskraftig regering. Men från Arbetsmarknadsdepartementet möter vi tystnad, och som jag nämnde tidigare har vi en tom propositionslista. I höst får vi inget från regeringen. Först nästa år får vi två skrivelser och ett EU-direktiv om lönetransparens.

Är statsrådet nöjd med att det ser ut så här, att vi i höst inte får några propositioner, reformer eller förslag från regeringen och nästa år två skrivelser och ett genomförande av ett EU-direktiv om lönetransparens? Är statsrådet nöjd med detta när en halv miljon är arbetslösa och vi har en ungdomsarbetslöshet på 20 procent? Dessutom ökar konkurserna, inte minst inom byggsektorn. Tusentals byggnadsarbetare är arbetslösa. Detta slår sönder samhället. Unga människors drömmar möts inte av åtgärder och insatser från regeringen. Var femte ungdom i landet saknar jobb, och hundratusentals människor är undersysselsatta.

Mitt i allt detta försämrar man också tryggheten för människor. Från den 1 oktober stramas a-kassan åt. Efter 100 dagar ska den som har förlorat jobbet klara sig på ännu mindre. Det innebär att tusentals människor går in i vintern och det nya året med urholkad ekonomi och större oro, och barnfamiljer tvingas vända på varje krona. Regeringen kallar detta arbetslinje, men för dem som redan står utan jobb är det bara en hårdare spark nedåt.

Återigen: Vi har en massarbetslöshet, var femte ung är arbetslös och det är 130 000 unga som varken arbetar eller studerar. Vad avser statsrådet att göra på kort sikt?

(Applåder)

Anf. 19 ADRIAN MAGNUSSON (S):

Fru talman! Både arbetsmarknadsministern och andra borgerliga ministrar pratar ibland om att man ska stärka arbetslinjen. Det har man pratat om sedan regeringen tillträdde 2022. Sedan dess har, som vi har hört flera gånger här i dag, 100 000 fler människor blivit arbetslösa. Man kan fråga sig hur det går med att stärka arbetslinjen. 100 000 fler arbetslösa är lika många människor som bor i Lunds stad – ganska många – så det går sisådär.

Därför blir arbetsmarknadsministerns frågestund, som han hade här tidigare, lite märklig. Han försöker bygga en konflikt: att socialdemokratin står för något slags bidragslinje och att regeringen står för ett slags arbetslinje, trots att det är fler bidragsberoende i dag än 2022, trots att arbetslösheten är högre i dag än 2022 och trots att det är ett helt Lund fler arbetslösa i dag än 2022. Jag skulle nästan vilja påstå att det blir lite komiskt.

Jag vill ta ett exempel från verkligheten. I dag finns det en stor artikel i Ystads Allehanda om en ung tjej som heter Anna Freij och är 21 år gammal. Hon har sökt 50 olika jobb men har inte kallats till en enda intervju – inte en enda! Hon har sökt arbete inom en rad olika branscher, säger hon i artikeln, men hon har inte fått ett enda jobb. Om hon kallas till intervju är det med en AI-robot, eller så får hon spela in filmer på sig själv eller göra IQ-tester och sådana grejer. Det visar hur svårt det är för många människor, inte minst unga, att få jobb i det här landet.

I budgetpropositionen talar regeringen om att Arbetsförmedlingens tillgänglighet, stöd och service spelar stor roll i detta sammanhang, när det gäller matchning på arbetsmarknaden. Jag frågade i interpellationen och i mitt förra inlägg om det kan finnas konkreta regionala reformer för arbetsmarknaden och om Arbetsförmedlingen till exempel kan bli mer närvarande i de kommuner där vi ser en högre arbetslöshet. Utifrån regeringens budgetproposition verkar det vara så, men jag har inte sett några exempel på det.

Jag tycker att vi i Arbetsförmedlingens utveckling snarare ser mer digitalisering och frånvaro av staten än mer närvaro. Vi ser också, till exempel när det gäller Statens servicecenter, hur staten backar undan alltmer. Det blir allt svårare att komma i kontakt med staten och få hjälp att söka arbete.

Om man vill knäcka den strukturella arbetslösheten, vilket regeringen påstår sig vilja göra, måste man också vara beredd att göra saker som gör att människor får närmare till arbete. Nu är det i stället så att staten backar undan från till exempel Landskrona, där Statens servicecenter lägger ned. Detta sker i en av de kommuner i Sverige som har högst arbetslöshet, vilket kommer att göra det ännu svårare för människor att få arbete i Landskrona och i den delen av Skåne. Det är jag helt övertygad om.

Jag tycker att den charad som just nu pågår är väldigt märklig. Vi har en regering som försöker prata som om den vore något slags arbetslinjeregering, men i själva verket går alla parametrar i motsatt riktning från det som borde vara en arbetslinje.

Jag tycker att det är dags att släppa de klatschiga sloganerna och pamfletterna och inte agera som om det vore 2008. Det är dags att se på hur situationen är i Sverige i dag, hur vi ska lösa den och hur vi ska få ned arbetslösheten på riktigt i stället för att leva kvar i en politisk verklighet som inte har funnits i det här landet på 15, 16, 17, 18 eller kanske till och med 20 år.

(Applåder)

Anf. 20 SOFIA AMLOH (S):

Fru talman! Jag har inte riktigt hört det ännu, men vi kommer kanske att få höra det även från arbetsmarknadsministern i dag – det som vi fick höra hela dagen i går från finansministern och som man använder för att skylla ifrån sig: En stor del av förklaringen till den höga arbetslöshet vi har är den omvärld som vi lever i och det som har hänt på andra sidan Atlanten med Trump.

Vi håller absolut med om att det är en oerhört speciell situation med den oroliga omvärld vi har, men man kan inte bara skylla ifrån sig, titta på, säga att man följer frågan, rycka på axlarna och sedan bara säga att så är det nu. Man behöver anpassa sin politik och skapa en aktiv arbetsmarknadspolitik, som omvärlden och den särskilda situationen kräver. Det behövs också åtgärder för att detta ska hända. Det har uppenbarligen andra länder. I stort sett alla andra europeiska länder lever i precis samma omvärld som Sverige, men de har många gånger lyckats mycket bättre än vi med arbetslösheten.

Min fråga till statsrådet är: Varför blir det fler arbetslösa med er politik? Tänker ni fortsätta med den politiken och se till att fler blir arbetslösa? Som vi har hört är det nu 100 000 fler. Tycker statsrådet att den inslagna

vägen är rätt? Varför är Sverige så dåligt i jämförelse med andra europeiska länder om det bara är omvärlden det är fel på?

Avslutningsvis vill jag komma tillbaka till statsrådets svar på det som vi har beskrivit – de tusentals exemplen: att det ska löna sig att arbeta. Det är oförskämt.

(Applåder)

Anf. 21 JOHANNA HARALDSSON (S):

Fru talman! Ministern verkar tro att regeringens politik ska få fler i arbete, men verkligheten talar emot honom. Sedan Tidöregeringen tillträdde har 100 000 fler blivit arbetslösa. Det finns fler exempel på vilka städer det kan motsvara, bland annat Jönköping, en ort som jag bor nära. Det är som om alla i Jönköping blivit arbetslösa sedan Tidöregeringen tillträdde.

Trots jobbskatteavdrag efter jobbskatteavdrag ökar arbetslösheten. Det som regeringen nu presenterar som lösningar på arbetslösheten är ännu ett jobbskatteavdrag, sänkta arbetsgivaravgifter för unga, ett bidragstak och en sämre a-kassa.

Skattesänkningarna går till dem som redan har ett jobb. De sänkta arbetsgivaravgifterna har prövats tidigare och visat sig ha väldigt liten effekt. Bidragstaket kommer enbart att driva fler barnfamiljer djupare ned i fattigdom. En försämrad a-kassa drabbar dem som har lägst löner allra värst, utan att de för den sakens skull kommer snabbare i jobb.

Inget av detta skapar nya jobb för dem som i dag står utan arbete – en halv miljon människor. Tidöregeringen prioriterar sänkta skatter för höginkomsttagare framför investeringar i människor som står utan jobb. Arbetsmarknadspolitiken har skurits ned. Insatserna har blivit färre. Stödet till dem som behöver det allra mest har försvagats. Regeringens tal om utbildning ekar tomt. Det är inte konstigt att arbetslösheten har bitit sig fast.

Vi vet att arbetslöshet sällan handlar om ovilja. Tvärtom vill de allra flesta som står utan jobb ha ett jobb, men de saknar rätt utbildning, språkkunskaper och arbetslivserfarenhet för att kunna konkurrera om de lediga jobben. Då behövs stöd, utbildning och insatser, inte fattigdom som piska.

Regeringen väljer aktivt att öka klyftorna i stället för att bekämpa arbetslösheten. Det är ingen politik för fler jobb, utan det är klasspolitik som gör fattiga familjer fattigare utan att bryta arbetslösheten.

(Applåder)

Anf. 22 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L):

Fru talman! Jag tackar för ledamöternas alla inspel och synpunkter.

Det stämmer som Sofia Amløh säger att omvärlden påverkar oss starkt. När Donald Trump tillträdde som president i Vita huset i januari uppstod en osäkerhet i världsekonomin som påverkar Sverige i allra högsta grad. Vi är mer beroende av omvärlden än många andra länder i vår närhet och i Europa.

Jag har lite svårt att förstå var skiljelinjerna går här. Jag försökte tydliggöra några av skiljelinjerna. Vi verkar vara överens om att det ska vara stram asylinvandring under överskådlig tid. Det är bra; då har vi rätt ut den frågan. Det finns ett antal andra frågor i luften som jag nog vill återkomma till. Men det faktum att vi gör historiska satsningar på utbildning och att

det i år finns ungefär 150 000 utbildningsplatser i de delar som jag nämnde – arbetsmarknadsutbildningar, yrkesvux, yrkeshögskola och sådant – beror på att vi siktar mot att det ska vara utbildningar som ger jobb. Det kommer alltid att vara huvudsavret. Kunskap är det som bygger Sverige starkt. Utbildning är det som bygger Sverige starkt på lång sikt men även på kort sikt, och för människor som hamnar i en situation av arbetslöshet kan utbildning vara det som krävs för att man ska kunna matcha in på arbetsmarknaden men också det som gör att man får en meningsfull vardag under en period.

Vi gör det enklare att driva företag. Vi gör det billigare att anställa. Vi satsar på utbildning. Vi gör det mer lönsamt att arbeta. Det är ett väldigt fokus här på jobbskatteavdraget, men frågan hänger ändå i luften: Är Socialdemokraterna emot det? Kommer Socialdemokraterna att höja skatten för dem som arbetar i sin budgetmotion? Den kommer väl om ungefär två veckor. Det vore ett intressant besked.

Det är företag och offentlig sektor som anställer, och vi behöver underlätta för dem. Det framfördes kritik här mot insatsen med nedsatta arbetsgivaravgifter för unga. Det är märkligt, tycker jag, att Socialdemokraterna kritiserar det – om det inte är så att man om ungefär två veckor kommer att vilja dra tillbaka den åtgärden och göra det dyrare att anställa unga. Om man tror att det leder till fler jobb för unga kan man göra det. Jag tror inte det.

Vi är överens om oerhört mycket. Ledamoten Adrian Magnusson beskrev det som någon typ av charader, men det är det jag inte får ihop. Vi är överens om utbildning. Vi är överens om att det ska löna sig att arbeta, men ni är emot jobbskatteavdraget. Hur det är med bidragstaket återstår att se. Vi är överens om stram asylinvandring. Men det är de frågor som vi inte är överens om som det är intressant att diskutera.

Hur blir det med skatten på arbete? Hur blir det med bidragstaket? Det vore intressant att få besked i de frågorna.

Anf. 23 JONATHAN SVENSSON (S):

Fru talman! Det känns som att statsrådet är lite besviken på att vi socialdemokrater inte besvarar hans frågor. Låt mig då konstatera att det står i Sveriges grundlag att regeringen styr riket och att det är riksdagens uppdrag att granska regeringen. Det är inte regeringen som ska avkräva riksdagen svar på våra samhällsproblem. Jag tycker ändå att det ska vara tydligt i den här debatten.

Statsrådet nämnde också som svar på en av mina kollegors anföranden att omvärlden påverkar oss. Det gör den givetvis. Sedan Donald Trump tillträdde som president har det varit väldigt skakigt i omvärlden. Men det ska ändå föras till protokollet att Sverige ligger betydligt sämre till än jämförbara länder i Europa. Sveriges marknad är väldigt konkurrensutsatt, absolut, men den är inte betydligt mer konkurrensutsatt än den danska, den brittiska, den franska, den norska och så vidare. Listan kan göras lång.

Jag tycker att det är tråkigt att vi inte får svar på fler av våra frågor, för alla känner vi någon – alla har vi ett syskon, en dotter eller en vän – som inte har ett arbete att gå till. Det är en utveckling som kommer att kosta samhället något ofantligt och som vi måste vända. Men medan vi ser en situation på arbetsmarknaden med rekordvarsel och stigande arbetslöshet lämnar regeringen i stället walkover på arbetsmarknadspolitiken när man

varken tillför tillräckliga medel eller presterar några faktiska propositioner från Arbetsmarknadsdepartementet.

Fru talman! Med en annan politisk riktning i Sverige hade verkligheten kunnat se helt annorlunda ut. Därför vill jag fråga arbetsmarknadsministern: När kommer regeringen att vakna, inse krisen på svensk arbetsmarknad och faktiskt prestera förslag för att lösa den krisen?

(Applåder)

Anf. 24 SERKAN KÖSE (S):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret på i alla fall några av våra frågor!

Vi har inte fått svar på alla våra frågor. Men, fru talman, vi kan väl konstatera att efter tre år med SD-regeringen är facit väldigt tydligt. Vi har 100 000 fler arbetslösa nu än 2022. Vi har fattigare hushåll. Vi har en tillväxt i EU:s bottenliga, och vi har ett växande underskott. I går presenterades en avskedsbudget som lappar och lagar men inte tar tag i de stora samhällsproblem som vi har i vårt land, och från och med den 1 oktober försämras a-kassan och tryggheten för tusentals och åter tusentals löntagare i det här landet.

Statsrådet kan inte fly ansvaret, och han kan inte lägga sitt ansvar på oppositionen. Vi är här för att granska regeringens politik. Vi är här för att ställa krav på regeringen. Vi är här och förväntar oss att statsrådet kan svara på våra frågor. Det är inte bara vi utan tusentals och åter tusentals människor – unga, arbetslösa – som väntar på ett svar.

Propositionslistan är tom. När vi tittar på budgeten ser vi att regeringen drar ned på kostnaderna för arbetsmarknadspolitiska program och insatser. Tidigare sa statsrådet att man satsar på utbildning och nämnde bland annat arbetsmarknadsutbildningar. Då är min fråga: Hur mycket satsar regeringen på arbetsmarknadsutbildningar? I budgeten kan vi läsa att man i själva verket drar ned på resurserna till den aktiva arbetsmarknadspolitiken.

De 100 miljonerna till Arbetsförmedlingen tycker fackförbundet ST är väldigt lite. Man förväntar sig mer utifrån det samhällsuppdrag man har. Ska man kunna leverera behövs det ju resurser. Ska man klara av att hjälpa människor med funktionsnedsättning behövs det resurser. Ska man se till att unga människor får komma in på arbetsmarknaden krävs det utbildningsinsatser. Allt detta har den här regeringen under de här tre åren dragit ned, dragit ned och dragit ned på. Så min fråga till statsrådet är: När tänker statsrådet agera?

(Applåder)

Anf. 25 ADRIAN MAGNUSSON (S):

Fru talman! Jag förstår att arbetsmarknadsministern väldigt gärna vill prata skattepolitik här i dag. Det har jag inga problem med att göra.

Regeringen ska till exempel sänka skatten för riskkapitalister med 600 miljoner kronor. Nästa år ska man göra det. Sedan kommer det att kosta 300 miljoner kronor varje år. Det är pengar som kunde ha gjort mer nytta om de gått till aktiv arbetsmarknadspolitik.

Om vi ska prata jobbskatteavdrag: Regeringen valde att slopa den tidigare avtrappningen av jobbskatteavdraget för de allra högsta inkomsterna. Det kostar statskassan nästan 5 miljarder kronor varje år, så vad regeringen

har gjort är att man har sänkt skatten för de allra rikaste. Det har varit prioriteringen.

I stället försöker arbetsmarknadsministern ge sken av att man har skjuttit till mer pengar till utbildning för arbetsmarknaden. Men som ledamoten Haraldsson redogjorde för är de pengarna på samma nivå som 2022. Det är inte så att det är mer pengar i dag, trots att vi har 100 000 fler arbetslösa och en ungdomsarbetslöshet på 25 procent.

Vi har helt enkelt en arbetslöshet som har accelererat under regeringen Kristersson. Trots det kunde statsminister Kristersson inte med ett enda ord prata om arbetslösheten under sin regeringsförklaring, som varade i 47 minuter. Inte en gång kunde han nämna ordet arbetslöshet, vilket är anmärkningsvärt.

Jag tänker ändå citera statsministern innan jag går och sätter mig igen. I valrörelsen 2022 var det valaffischer med Ulf Kristersson på där det stod: ”Europas fjärde högsta arbetslöshet borde göra regeringen arbetslös.” Så sa Ulf Kristersson i valrörelsen 2022. Nu är arbetslösheten högre, och vi ligger sämre till i EU, så jag kan bara hålla med statsministern: Den här höga arbetslösheten borde göra regeringen arbetslös.

(Applåder)

Anf. 26 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L):

Fru talman! Jag ska beröra några av de frågor som ställts. Jag tror som sagt att vi är ense om att arbetslöshet inte är bra. Vi är emot arbetslöshet, och vi är emot att människor lever på bidrag.

Vi verkar ha lite olika metoder när det gäller hur vi ska lösa dessa problem. För oss är det utbildning, incitament och en stram asylinvandring som gäller. Vi verkar vara överens om en del av detta, men inte allt.

När det gäller a-kassan har vi lagt om den. Den är numera inkomstbaserad. Vad betyder då det? Jo, det betyder enklare regler för företagen och enklare hantering för dem som blir arbetslösa. Det innebär också att fler omfattas. Se där – det är en bra grej!

Vi har höjt taken, så man får mer i a-kassa nu än man fick tidigare. Det är också en bra grej. Vi har också gjort den till mer av en omställningsförsäkring. Avtrappningen är nu tydligare och något snabbare än den varit tidigare. Det är också en bra grej, tycker vi. Alla i den här kammaren kanske inte håller med om det.

När det gäller Skåne är det en region som har högst arbetslöshet i Sverige, men jag vill ändå påpeka att arbetsmarknadspolitiken är nationell. Det är Arbetsförmedlingen som ansvarar för hur resurserna till insatser fördelas regionalt och lokalt utifrån regeringens mål och inriktning för arbetsmarknadspolitiken – som jag uppfattar att vi i stort också är överens om.

Det finns säkert mer att göra när det gäller styrningen av Arbetsförmedlingen. Det har vi tidigare varit inne på. Jag är inte på något sätt främmande inför detta.

Till sist gäller det arbetsmarknadsutbildningar. Arbetsförmedlingen har ekonomiska förutsättningar att ge insatser inom arbetsmarknadsutbildningar till fler personer än i dag. Det gäller såväl inom som utanför ramprogrammen, och det gäller arbetsmarknadsutbildningar, arbetspraktik samt särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning.

Vi föreslår i budgetpropositionen också en satsning på 30 miljoner för att ytterligare utöka arbetsmarknadsutbildningar inom vård. Vi har ingenting emot arbetsmarknadsutbildningar. Det finns resurser.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 6 Svar på interpellation 2025/26:6 om regeringens hantering av asbestfrågan

Anf. 27 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L):

Fru talman! Ardalan Shekarabi har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att stärka kontrollen av asbesthanteringen samt hur jag avser att säkerställa att arbetstagare som kan exponeras för asbest får rätt utbildning och skyddsutrustning.

Jag vill börja med att tacka Ardalan Shekarabi för angelägna frågor om ett ämne som vid felaktig hantering kan vara livsfarligt. Regeringen ser mycket allvarligt på uppgifterna om misstänkt fusk och brott vid arbete med asbest och på uppgifterna om bristande utbildningar.

I enlighet med regeringens förslag i budgetpropositionen för år 2025 beslutade riksdagen att tillföra Arbetsmiljöverket 50 miljoner år 2025 för att skärpa och effektivisera kontrollen av arbetsmiljön så att dödsolyckor och andra allvarliga arbetsmiljörisker förebyggs. Tillskottet beräknas därefter uppgå till 75 miljoner år 2026 och 100 miljoner per år från och med år 2027.

En viktig del i den nuvarande arbetsmiljöstrategin (skr. 2020/21:92) är den utvidgade nollvisionen. Den handlar utöver arbetsplatsolyckor om arbetsrelaterad dödlighet på grund av till exempel längre sjukdom, cancer och suicid.

Resultaten från Arbetsmiljöverkets redovisning av ett regeringsuppdrag om asbest som lämnades i början av år 2023 (A2022/00995) beaktas i arbetet med nollvisionen.

Arbetsmiljöverket tar årligen fram en åtgärdsplan för att genomföra arbetsmiljöstrategin i samverkan med arbetsmarknadens parter. Asbest ingår i det arbete som Arbetsmiljöverket har med i sin åtgärdsplan.

Jag vill slutligen lyfta fram att det alltid är arbetsgivaren som har det huvudsakliga ansvaret för att arbetstagarna har en säker och hälsosam arbetsmiljö enligt arbetsmiljölagen (1977:1160) och Arbetsmiljöverkets föreskrifter. Här ingår att arbetstagarna har den utbildning som krävs och den personliga skyddsutrustning som är nödvändig.

Riksrevisionen har aviserat att de avser att inleda en granskning av Arbetsmiljöverkets arbete med asbest. En sådan granskning ger anledning för regeringen att återkomma till riksdagen i frågan i form av en skrivelse. Jag kommer att följa denna fråga noga framöver.

Anf. 28 ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Jag skulle gärna vilja säga tack till det ärade statsrådet, men jag vet inte riktigt vad jag ska tacka statsrådet för.

Jag ställde en väldigt enkel fråga: Vilka åtgärder avser ministern att vidta för att stärka kontrollen av asbesthanteringen? Statsrådet fick ytterli-

gare en möjlighet att utveckla regeringens åtgärder med en andra fråga: Hur avser ministern att säkerställa att arbetstagare som kan exponeras för asbest får rätt utbildning och skyddsutrustning?

Statsrådet redogjorde för några processer som pågår på någon myndighet och möjligen också Riksrevisionens granskning. Men det är regeringen som styr riket, fru talman!

Nuvarande ärade statsrådet är det tredje statsrådet på ett år med ansvar för dessa frågor. Det har varit kaos på Arbetsmarknadsdepartementet med byten av ansvarigt statsråd två gånger under ett års tid. Det råder total avsaknad av långsiktighet i arbetsmarknadspolitiken och arbetslivspolitiken. Det gör att vi i slutet av den här mandatperioden sitter i ett läge där det inte hänt någonting på dessa områden.

I en tidigare interpellationsdebatt hörde vi att arbetsmarknadsutskottet inte får ärenden att hantera. Det händer ingenting på Arbetsmarknadsdepartementet i och med alla byten av ministrar. Det finns nu också en passivitet i detta svar.

Varför är jag då besviken, fru talman? Jo, för att det här bokstavligt talat rör liv och död. Det rör hälsa och liv för svenska byggnadsarbetare.

I valrörelsen var det åtminstone ett parti på regeringssidan som talade om arbetstagare och byggnadsarbetare. Det var regeringens samarbetsparti Sverigedemokraterna – ibland kallat regeringens uppdragsgivare.

Nu när valet har varit och vi är inne på mandatperiodens fjärde år ser vi dock att det av den här regeringen förs en politik som direkt skadar byggnadsarbetare genom högre arbetslöshet och sänkt a-kassa. Nu har vi också asbestfrågan som rör liv och hälsa.

Fru talman! Dessa frågor är inte hemliga för statsrådet. Det har i flera omgångar rapporterats i Sveriges Radio om allvarliga brister i hanteringen av asbestkontroll på Arbetsmiljöverket.

Det är absolut ingen hemlighet för statsrådet att Arbetsmiljöverket för två år sedan lyfte fram förslag om att utbildare ska behöva godkännas för att få ge utbildningar och att alla som ska riva asbest ska behöva göra ett prov hos en oberoende part – ungefär som en uppkörning. Detta har fortfarande inte blivit verklighet.

Jag hoppas att statsrådet i alla fall har hunnit bli underrättad om att det finns sådana förslag. Men det sker ingenting. Det kommer inga förslag till riksdagen. Det fattas inte några beslut på detta område av regeringen.

De som betalar priset är svenska byggnadsarbetare. Resultatet kommer att märkas om 30 år – för så funkar asbest, som statsrådet vet.

Det finns alltså anledning att på allvar rikta kritik mot statsrådet. Det är nu ett år kvar av mandatperioden. Använd det här året till att göra någonting för att gynna svenska byggnadsarbetare och deras liv och hälsa!

Baserat på förra interpellationsdebatten uppmanar jag statsrådet att inte vända frågan till oppositionen utan faktiskt svara på vilka åtgärder ministern och regeringen avser att vidta för att denna fråga ska lösas.

(Applåder)

Anf. 29 LEIF NYSMED (S):

Fru talman! Jag tackar ministern för svaret. Det är väl ”minister” man får säga numera?

Jag hade inte tänkt gå upp i den här debatten, men sedan läste jag det skriftliga svaret från ministern. Han skriver på slutet att han vill lyfta fram

Svar på
interpellationer

att det alltid är arbetsgivaren som har det huvudsakliga ansvaret. Ja, det stämmer. Problemet är alla underentreprenörer och deras avarter i byggbranschen i dag, vilket stökar till det. Jag har med mig två fall där det stökar till det väldigt mycket gällande vem som är ansvarig och vem som har orsakat den fara som har uppkommit.

I det ena fallet är det ett företag som har saneringstillstånd för att sanera asbest. De tar in Företag 2, som ska utföra det här. Personalen har utbildning – eller ”utbildning”, får jag nog säga, för de har tydligen inte förstått det riktigt – men Företag 2 har egentligen inte tillstånd att utföra arbetet. Arbetsmiljöverket uppmärksammar det här, och man uppmärksammar också en hel del brister – speciellt i den personliga skyddsutrustningen. Var någonstans ligger ansvaret?

Företag 1 och Företag 2 har dessutom egentligen samma ägare. Det är ett sätt att mixtra med personal och ansvar, och som svar på Arbetsmiljöverkets frågor bollar man ansvaret mellan de två olika bolagen – som alltså egentligen ägs av samma personer. Man dribblar helt enkelt med själva lagstiftningen för att förvilla och själv slippa ta ansvar.

I ett annat uppmärksammat fall var det ett ridhus i Alvesta med ett eternittak som skulle tvättas. Det företag som hade fått uppdraget hade tillstånd att göra detta. Men man lade ut arbetet på ett företag som inte hade det och som gjorde det på ett sätt som innebar att det spreds asbest i hela ridhuset. Det utsatte människor i lokalen för denna fara. Det räcker med en exponering för att du ska kunna få asbestos när du blir äldre.

Jag är själv gammal byggnadsarbetare och har jobbat med de här frågorna i många år, och för att uttrycka det diplomatiskt – jag höll på att svära, och det får jag inte göra i det här sammanhanget – blir jag väldigt upprörd över att vi 2025 inte har en bättre ordning på svenska byggarbetsplatser och att man inte tar tag i de här frågorna trots att till och med Arbetsmiljöverket lägger fram förslag på hur man kan göra det.

Vi måste dock även få ordning på svensk arbetsmarknad för att det ska bli ordning och reda i det här. Vi har det här underentreprenörsledet som faktiskt måste bekämpas. Norge klarar av att ta steg i rätt riktning, och Sverige borde också orka det för att vi ska få ordning och reda.

Tidigare i debatten lyfte ministern fram en stram asylinvandring till Sverige. Jag skulle vilja lyfta fram en stram arbetskraftsinvandring inom vissa branscher i Sverige. Arbetskraftsinvandringen slår nämligen undan fötterna för seriösa bolag som faktiskt utför de här arbetena. Här behövs det en sanering i svensk arbetsmarknadspolitik. Vi behöver komma tillbaka till en ordning där vi har en arbetsmarknadsprövning som gör att människor inte luras in i livsfarliga jobb och utför arbetet med låtsasutbildningar i ryggen.

Avslutningsvis vill jag bara upplysa arbetsmarknadsministern om att a-kassan inte är ett bidrag utan en försäkring. Jag har tecknat en försäkring i Sveriges byggnadsarbetares arbetslöshetskassa; jag har inte tecknat mig för ett bidrag. Det är en försäkring. Kalla det vad det är!

(Applåder)

Anf. 30 JOHANNA HARALDSSON (S):

Fru talman! Asbest är ett av de farligaste ämnena vi har på svenska arbetsplatser. Trots att det har varit förbjudet i decennier dör hundratals människor varje år i sviterna av asbestexponering.

För att skydda arbetare, deras anhöriga och andra krävs det att de som hanterar asbest får rätt utbildning där de lär sig att skydda sig mot exponering. Men vi vet att utbildningarna inte alltid håller måttet. Sveriges Radio har visat på exempel där utbildningsintyg har delats ut utan att deltagarna har fått tillräcklig kunskap, och det bekräftas också av Arbetsmiljöverkets rapport som lämnades till regeringen i januari 2023.

Myndigheten konstaterade då att kvaliteten på utbildningarna är väldigt varierande. Endast 3 av de 20 granskade utbildningsanordnarna ställer krav på kunskapsprov för att få intyg. Det saknas också både en systematisk kvalitetssäkring och ett register över såväl godkända utbildare som dem som har utbildat sig och ska ha kunskap om asbestsanering. Det finns alltså ingen kontroll av kvaliteten på utbildningarna. Arbetare kan, trots att de har ett intyg i handen, sakna helt grundläggande kunskaper om skyddsutrustning och hur man skyddar sig.

Att någon har ett intyg säger alltså i praktiken ingenting – inte om vad personen kan och faktiskt inte ens om huruvida personen har genomgått en utbildning. En inspektör sa i *Ekots* granskning att det är skrämmande hur många sanerare han möter som helt saknar kunskaper om riskerna trots att de har intyg om genomgången utbildning. I samma granskning intervjuades Stefan, som gick en två dagars utbildning på internet. Han fick sitt intyg trots att han inte hade genomgått den praktiska utbildning som han var lovad. Kursledaren skrev helt sonika ut intyget innan Stefan utfört de momenten i utbildningen.

Fru talman! Arbetsmiljöverket föreslår ett flertal åtgärder i sin rapport i januari 2023, såsom en fristående examination av dem som har genomgått utbildningen, bättre kontroll av utbildningsanordnarna och ett nationellt register. Det här föreslås för att säkerställa att intygen som skrivs ut vittnar om att du verkligen har den kunskap som krävs för att kunna arbeta säkert.

Vi socialdemokrater läste rapporten, vilket jag förutsätter att även ministern har gjort, och efter det har vi varje år lagt fram förslag i våra motioner om att det är precis det man ska göra: införa examination och en skärpt kontroll av asbestutbildningarna. Min fråga blir varför regeringen inte har agerat på Arbetsmiljöverkets förslag. Och är ministern beredd att införa fristående examination och en skärpt kontroll av asbestutbildningarna?
(Applåder)

Anf. 31 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L):

Fru talman! Jag vill bara se till att vi får rätt tempus här. Det framförs att flera hundra dör varje år av asbestrelaterade skador. Ett enda dödsfall är ett för mycket, vill jag börja med att säga, men samtidigt är det så att de som i dag har asbestrelaterade skador exponerades för 20–40 år sedan, innan asbest förbjöds 1982. Sedan finns ju asbest kvar i många byggnader, inte minst sådana som har byggts före 1980 eller någonting sådant.

Jag vill bara att vi ska ha det klart för oss så att vi inte tror att hundratals människor i dag exponeras för asbest och sedan dör av detta. Men som sagt: Ett enda dödsfall är ett dödsfall för mycket.

Med anledning av uppgifterna i medierna har vi under våren haft en nära dialog med berörda aktörer, bland annat Arbetsmiljöverket. De har i sin tur sett över sina rutiner och vidtagit åtgärder. Det vi hör är väldigt allvarligt. De uppgifter vi får om misstänkt fusk och brottslighet vid arbete

med asbest är väldigt allvarliga, liksom det som lyfts om utbildningar med bristande kvalitet. Vi kommer inte att acceptera ett kringgående av de regler som finns.

Samtidigt förutsätter vi förstås att Arbetsmiljöverket prövar varje individuellt ärende väldigt noggrant och att de i tillståndsgivningen väger in all den samlade kunskap som finns i myndigheten. Ingen ska riskera liv eller hälsa på grund av jobbet. Alla har rätt till en trygg och säker arbetsmiljö. Inget annat än en nollvision kan gälla för dödsfall till följd av arbete. Vi följer den här frågan mycket noggrant.

Anf. 32 ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Jag vet inte om det beror på att jag snart fyller 47 år, men jag kan liksom inte tacka för svaret att man följer frågan noga. Det är ett hån mot dem som drabbas. Om vi inte agerar här och nu – och det är regeringen som styr riket och som styr Arbetsmiljöverket – kommer det om 20–30 år att hållas debatter i den här kammaren om dödsfall på grund av asbest som inte hanterades rätt år 2025 i Sverige.

Fru talman! Det här är ju en mycket aktuell fråga, med tanke på att det av strukturella skäl byggdes väldigt många kommunala byggnader i Sverige under 1970-talet. I samband med kommunsammanslagningar byggdes badhus och idrottsanläggningar. Man passade på innan kommunen slogs ihop med en annan kommun. Då användes asbest. Sedan har vi haft tuffa ekonomiska tider till och från i Sverige, vilket har gjort att många badhus, idrottsanläggningar och andra offentliga anläggningar inte har renoverats särskilt mycket. Nu kan de inte riktigt användas längre, vilket gör att vi står inför en våg av renoveringar och rivningar av offentliga byggnader som byggdes 1970–1980, då asbest användes.

Det här är alltså en väldigt akut fråga som arbetsmarknadsministern borde vara stressad över. Han borde presentera en handlingsplan för vad regeringen avser att göra. Han borde kanske till och med ha föregripit den här interpellationen och kommit till utskottet för att redovisa vilka åtgärder som finns på regeringens lista under det kommande året, som är det sista år som regeringen har till sitt förfogande.

Det har dock inte skett. Svaret vi får i dag är att frågan följs noga, men vi vill inte att frågan ska följas noga. Det finns konkreta förslag från Arbetsmiljöverket, fru talman. Arbetsmiljöverket har tydligt sagt att regelverken gör att man inte kan lösa de här problemen. Vi behöver ändra regelverken för att kunna lösa problemen.

Anledningen till att det finns så mycket känslor i kammaren i dag är att detta rör liv och hälsa. Det rör liv och hälsa för dem som inte bär kostym på jobbet – för dem som bygger vårt land och bär samhällsbygget på sina axlar. De står där ute när det är minus 20 grader och bygger offentliga byggnader, river gamla byggnader och bygger bostäder. Nu är det i och för sig stopp på grund av regeringens bostadspolitik, men det görs annat. De människorna förtjänar samma trygghet och samma respekt för liv och hälsa som vi här inne förtjänar.

Vi i den här kammaren har till uppgift att se till att regeringen gör sitt jobb. Om regeringen kommer med svaret att man följer frågan är det vår skyldighet – och min skyldighet som ledamot – att ge statsrådet chansen att svara på detta: Avser regeringen att under det här året, som är det sista

som regeringen har till sitt förfogande, vidta åtgärder i enlighet med de förslag som Arbetsmiljöverket har lagt på bordet?
(Applåder)

Prot. 2025/26:11
23 september

Svar på
interpellationer

Anf. 33 LEIF NYSMED (S):

Fru talman! Tack för svaret, ministern!

Jag ska försöka att ha ett lite lugnare tonläge i det här anförandet. Det berör väldigt mycket. Jag har arbetskamrater som har drabbats av asbestos. Vi ska komma ihåg att det inte bara är människor på arbetsplatsen som drabbas av detta utan att även många anhöriga drabbas. Det räcker med att man åker hem i sina arbetskläder en dag och har det med sig. Grabben eller dottern kramar om sin pappa när han kommer hem i sina arbetskläder och får då i sig asbest, vilket kan leda till asbestos. Det här är någonting som vi kommer att få leva med under lång tid framöver i och med att det tar så pass lång tid att utveckla asbestos.

I brist på bostadspolitik och med ett bostadsbyggande som är det lägsta sedan 90-talet – det är kris – satsar vi mycket på renoveringar. Många av de hus som renoveras byggdes på 60- eller 70-talet. Det handlar såväl om flerfamiljshus som om villor och radhus. Det råder stor okunskap, inte bara bland dem som ska ha utbildningen utan även bland andra av mina jobbar-kompisar, som inte river asbest, om var asbest finns.

Det behövs kanske också ett tryck på att informera. Det behövs ett kunskapslyft i den här frågan, för kunskapsnivån har sjunkit. Speciellt den utländska arbetskraft som kommer till Sverige och arbetar, som inte har det arbetsmiljötänk som vi har byggt upp i det här landet under många år, drabbas mycket av det här. Vi vet ju att asbest inte bara finns i rörkrökar, isolering och eternitplattor. Det finns också i limmet i våra plastmattor. Det finns i kakelfixet i kaklet på väggarna i byggnader från 60- eller 70-talet. Det finns även i vissa tapeter och i fönsterkitt. Det finns på väldigt många olika ställen.

Vill vi minska antalet som dör om 40 år måste vi ta tag i det nu, med den kunskap vi har. Jag önskar att vi tar den här frågan på större allvar.

Anf. 34 JOHANNA HARALDSSON (S):

Fru talman! Ministern säger att vi inte kan acceptera att det ser ut så här. Då behöver regeringen agera. Det räcker inte att följa frågan.

Rapporten från Arbetsmiljöverket var en vädjan till regeringen att agera. Utan kontroll på utbildningen kommer antalet dödsfall inte att minska. Arbetsmiljöverkets rapport var mycket tydlig: Dagens system räcker inte. Det finns ingen kontroll som uppfyller de krav vi kan förvänta oss ställs. Många utbildningar saknar avgörande moment och kunskapsprov. Det innebär att vi i dag har arbetare som dagligen utsätts för stora risker utan att ha den kunskap som krävs för att skydda sig själva, sina anhöriga och sina arbetskamrater mot det dödliga damm som asbest faktiskt är.

Vi skulle aldrig acceptera att körkort delades ut på det sätt som asbest-arbetsintyg, eller utbildningsintyg, delas ut på, utan vare sig teoriprov eller uppkörning. Det är dock precis detta som händer när det gäller asbest-utbildningarna. Man får ett intyg utan att behöva prestera eller visa att man har lärt sig någonting på utbildningen.

Problemen med asbestutbildningarna är kända. Arbetsmiljöverket har pekat på lösningar. Socialdemokraterna har lagt fram förslag. Rapporten har legat på ministerns bord – eller rättare sagt på den föregående ministerns bord – i över två år utan att regeringen har agerat. Så länge regeringen inte får ordning på asbestutbildningarna kommer människor att fortsätta utsättas för onödiga och dödliga risker, och arbetare kommer att fortsätta dö i asbestrelaterade sjukdomar.

Att låta företag utsätta arbetare för livsfara på det här sättet är inget annat än ett svek mot svenska arbetare. Som ansvarig minister har Johan Britz i uppgift att se till att reglerna fungerar i verkligheten. När tänker regeringen genomföra de nödvändiga reformerna för att få ordning och reda på de här utbildningarna?

(Applåder)

Anf. 35 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L):

Fru talman! Jag tackar interpellanten och ledamöterna för diskussionen.

Detta är en mycket allvarlig fråga. Vi delar utgångspunkten att ingen människa ska behöva dö på grund av sitt arbete eller på sitt arbete.

Det är viktigt att alla aktörer påminns om det tydliga regelverk som finns i arbetsmiljölagstiftningen. Det är bland annat därför regeringen har tillsatt resurser till fler inspektioner, som Arbetsmiljöverket utför. Detta gör att vi upptäcker saker som inte står rätt till.

Vi har en kontinuerlig dialog med myndigheterna. Arbetsmiljöverket har sett över sina rutiner och vidtagit åtgärder. Två av dessa åtgärder är att se över hur rutiner, riktlinjer och e-verktyg funkar samt att förbättra utbildningarna för bland andra tillståndshandläggare.

Den situation som beskrivs här, och som har beskrivits i medier, innebär ett kringgående av regler som inte kan accepteras. När jag säger att vi följer denna fråga noga menar jag precis det jag säger. Vi följer den här frågan väldigt noga. Utgångspunkten är att ingen ska behöva drabbas av att utsättas för asbest i Sverige.

Anf. 36 ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Jag skulle vilja uppmana statsrådet att sluta följa den här frågan noga och i stället leda arbetet med att få på plats asbestkontroll som räddar liv. Vi behöver inte fler ministrar som följer frågor noga. Det vi behöver är någon som löser problemen. Enligt vår regeringsform är det regeringen som styr riket och regeringen som styr Arbetsmiljöverket. Det är också regeringen som har ansvaret att agera om myndigheten påtalar brister i lagstiftningen, vilket den berörda myndigheten har gjort i det här fallet.

Jag skulle vilja ge ett löfte till Johan Britz, fru talman. Om det är så att regeringen kommer fram med förslag i enlighet med Arbetsmiljöverkets analys är vi beredda att samarbeta och göra det vi kan för att skyndsamt fatta beslut om lagändringar om så behövs. Det är vår skyldighet. Vi kommer att göra det vi kan. Men det är regeringen som styr riket. Det är regeringen som behöver lägga fram lagförslag. Det är regeringen som behöver agera.

Jag skulle slutligen vilja uppmana statsrådet att använda de elva månader han har till förfogande. Det finns fortfarande plats för reformer. Det

behöver inte vara så att arbetsmarknadsministern har någon form av semesterpost i regeringen med en tom propositionslista. Det kan vara så att det under det här sista året kommer förslag till riksdagen som löser åtminstone en del av de problem som finns på svensk arbetsmarknad.

Vi har olika utgångspunkter i frågan om huruvida man ska acceptera arbetslöshet eller inte – okej. Men det här borde vi väl kunna enas kring? Det handlar om att rädda liv på svenska byggnadsarbetare. Låt oss samarbeta kring detta! Vi välkomnar verkligen om regeringen går fram med förslag om det behövs lagändringar. Vi kommer att stödja det, och vi kommer att agera skyndsamt om så behövs.

Tack för debatten!

(Applåder)

Anf. 37 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L):

Herr talman! Jag noterar återigen att vi är helt överens om ambitionen vad gäller svensk arbetsmiljö i det här fallet. Ingen ska dö på sitt jobb eller på grund av sitt jobb.

En sakupplysning är att det pågår ett arbete på Arbetsmiljöverket för att införliva ändringarna i asbestdirektivet från hösten 2023 i Arbetsmiljöverkets föreskrifter. Det arbetet ska vara slutfört i december i år, så det pågår. Dessutom har Riksrevisionen aviserat att de kommer att inleda en granskning av Arbetsmiljöverkets arbete med asbestfrågan. En sådan granskning ger också anledning för oss att återkomma.

Jag tackar för debatten i denna mycket viktiga fråga.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 7 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Proposition

2025/26:16 Förbättrad utformning av EU:s elmarknad

§ 8 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 22 september

2025/26:13 Unilaterala förpliktelser i relation till folkmordskonventionen

av *Ola Möller* (S)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2025/26:14 Skydd av båtkonvojer och deras besättningar på väg till Gaza

av *Daniel Riazat* (-)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

§ 9 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 22 september

2025/26:33 Stadigvarande vistelse

av *Niklas Karlsson* (S)

till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

2025/26:34 Behovet av fungerande persontågstrafik mellan Haparanda och Finland

av *Zara Leghissa* (S)

till infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson (KD)

2025/26:35 Daglig verksamhet och studier

av *Ola Möller* (S)

till socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvall (M)

2025/26:36 Återställande av infrastruktur i Västernorrland efter skyfallen

av *Anne-Li Sjölund* (C)

till infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson (KD)

§ 10 Kammaren åtskildes kl. 15.02.

Sammanträdet leddes
av tredje vice talmannen från dess början till och med § 6 anf. 36 (delvis)
och
av förste vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

GERGÖ KISCH

/Olof Pilo

§ 1 Anmälan om ersättare	1
§ 2 Anmälan om kompletteringsval	1
§ 3 Ärenden för hänvisning till utskott	1
§ 4 Svar på interpellation 2025/26:1 om arbetslösheten bland personer med funktionsnedsättning	2
Anf. 1 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L)	2
Anf. 2 SERKAN KÖSE (S).....	3
Anf. 3 JONATHAN SVENSSON (S)	4
Anf. 4 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L)	5
Anf. 5 SERKAN KÖSE (S).....	6
Anf. 6 JONATHAN SVENSSON (S)	7
Anf. 7 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L)	8
Anf. 8 SERKAN KÖSE (S).....	9
Anf. 9 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L)	9
§ 5 Svar på interpellationerna 2025/26:2, 4, 5 och 7 om arbetslösheten	10
Anf. 10 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L)	10
Anf. 11 JONATHAN SVENSSON (S)	12
Anf. 12 SERKAN KÖSE (S).....	13
Anf. 13 ADRIAN MAGNUSSON (S)	14
Anf. 14 SOFIA AMLOH (S).....	15
Anf. 15 JOHANNA HARALDSSON (S)	16
Anf. 16 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L)	17
Anf. 17 JONATHAN SVENSSON (S)	18
Anf. 18 SERKAN KÖSE (S).....	19
Anf. 19 ADRIAN MAGNUSSON (S)	20
Anf. 20 SOFIA AMLOH (S).....	21
Anf. 21 JOHANNA HARALDSSON (S)	22
Anf. 22 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L)	22
Anf. 23 JONATHAN SVENSSON (S)	23
Anf. 24 SERKAN KÖSE (S).....	24
Anf. 25 ADRIAN MAGNUSSON (S)	24
Anf. 26 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L)	25
§ 6 Svar på interpellation 2025/26:6 om regeringens hantering av asbestfrågan	26
Anf. 27 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L)	26
Anf. 28 ARDALAN SHEKARABI (S).....	26
Anf. 29 LEIF NYSMED (S).....	27
Anf. 30 JOHANNA HARALDSSON (S)	28
Anf. 31 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L)	29
Anf. 32 ARDALAN SHEKARABI (S).....	30
Anf. 33 LEIF NYSMED (S).....	31
Anf. 34 JOHANNA HARALDSSON (S)	31
Anf. 35 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L)	32
Anf. 36 ARDALAN SHEKARABI (S).....	32
Anf. 37 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L)	33
§ 7 Bordläggning	33

§ 8 Anmälan om interpellationer	33
§ 9 Anmälan om frågor för skriftliga svar	34
§ 10 Kammaren åtskildes kl. 15.02.	34